ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ Вх.№ 30-00-137/28.09.2026 София

ЗАЯВКА по Рамков договор Д-024/16.06.2023 (№ ПО-16-2350/16.06.2023 г. на ИО АД)		
ЗАЯВКА (актуализирана)		☒ [1]
Позиция от ПГ-2026 г.:	*№ по ред от ПГ*	*5*
Описание на проект съгласно ПГ:	*Усъвършенстване на функционалности в Информационната система за контрол на медицинската експертиза (ИСКМЕ)*	
CPV код	*72220000*	
Рег. номер на писмо от МЕУ за утвърждаване на проекта /становище по проекта	*ТС - Рег. № 92-02-535/04.09.2026г.* *ПП- Рег. № 92-00-372/16.07.2026г.*	
Изискване за достъп до класифицирана информация ДА/НЕ	*НЕ*	
Стойност: (*стойността следва да съответства на заложената в План-графика***) без ДДС**, *в т.ч. разбивка на стойността за проекти на части/ с акредитив/ авансово*		*241 841,00 евро без ДДС*
Начин за плащане: *(еднократно, на части, периодично, авансово или др.)*		*На части, както следва:* *<u>За Дейност 1</u> – след подписването от страните на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на извършената дейност и фактура на стойност 72 550,00 евро без ДДС* *<u>За Дейност 2, 3, 4 и 5</u> - след подписването от страните на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на извършените дейност и фактура на стойност 169 291,00 евро без ДДС*
Плащане с акредитив или авансово ДА/НЕ		*НЕ*
Документи за плащане с акредитив или авансово		*Не е приложимо*
Срок на изпълнение: (*от дата – до дата или в месеци, ако не е обвързан с конкретна дата***)**		*<u>За Дейност 1</u> - До 25.09.2026 г.* *<u>За Дейност 2, 3, 4 и 5</u> - До 11.12.2026 г.*
Гаранционен срок: (*от дата – до дата или в месеци, ако не е обвързан с конкретна дата***)**		*До 31.12.2027г*
Отчитане: *(периодично – посочва се период, еднократно, срок за отчитане, отчетни документи)*		*На части, както следва:* *<u>За Дейност 1</u> – с подписването от страните на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на извършената дейност;*

[1] Отбелязва се в случай че заявката е актуализирана

	За Дейност 2, 3, 4 и 5 - с подписването от страните на приемо-предавателен протокол по чл. 6 от договора, удостоверяващ приемане на извършените дейности.	
Приложения: (*напр: технически параметри, образци на отчетни документи*)	*Технически параметри*	
Настоящата заявка да се изпълни при условията на приложените Технически параметри.		
ЗАЯВКАТА е ИЗГОТВЕНА ОТ:		
Ръководител на проект по заявката от страна на БЕНЕФИЦИЕРА (напр: представител на дирекцията – Заявител):		*Подпис:*
ЗАЯВКАТА е ОДОБРЕНА ОТ:		
Координатор на договора от страна на ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ:		*Подпис:*
Ръководител на договора от страна на БЕНЕФИЦИЕРА:		*Подпис:*
ЗАЯВКАТА е ПРИЕТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ОТ ИЗПЪЛНИТЕЛЯ:		
Ръководител на проект по заявката		*Подпис:*

Ръководител по изпълнението на Договора от „Информационно обслужване“ АД		*Подпис:*

Заличаванията в документите са на основание чл. 4 от Общия регламент относно защитата на данните - Регламент (ЕС) 2016/679

Приложение № 1 към чл. 38, ал. 3

Бенефициер: Национална експертна лекарска комисия

ТЕХНИЧЕСКА СПЕЦИФИКАЦИЯ

за

УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ФУНКЦИОНАЛНОСТИ В ИНФОРМАЦИОННАТА СИСТЕМА ЗА КОНТРОЛ НА МЕДИЦИНСКАТА ЕКСПЕРТИЗА (ИСКМЕ)

СЪДЪРЖАНИЕ

1 РЕЧНИК НА ТЕРМИНИ, ДЕФИНИЦИИ И СЪКРАЩЕНИЯ 9
1.1 Използвани акроними 9
1.2 Технологични дефиниции 10
1.3 Дефиниции за нива на електронизация на услугите 11
2 ВЪВЕДЕНИЕ 12
2.1 Цел на документа 12
2.2 За Бенефициера – функции и структура 12
2.3 За проекта 13
2.4 Нормативна рамка 13
3 Цели, обхват и очаквани резултати от изпълнение на проекта 14
3.1 Общи и специфични цели на проекта 14
3.2 Обхват на проекта 15
3.3 Целеви групи 16
3.4 Очаквани резултати 17
3.5 Период на изпълнение 17
4 ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ 17
5 ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА 19
5.1 Общи изисквания към изпълнението на проекта 19
5.2 Общи организационни принципи 19
5.3 Управление на проекта 19
5.4 Управление на риска 20
6 ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА 20
6.1 Анализ на данните и изискванията 20
6.1.1 Специфични изисквания към етапите на бизнес анализа при разработка, надграждане или внедряване на информационна система 21
6.1.2 Специфични изисквания при оптимизиране на процесите по заявяване на електронни услуги и електронни административни услуги (съгл. §1, т.2 от ЗЕУ) в зависимост от заявителя 22
6.1.3 Изисквания за оптимизиране на процесите по подаване на декларации, изискуеми в съответствие с нормативната уредба и вътрешните правила 25
6.1.4 Изисквания към регистрите и предоставянето на административните услуги 26

6.2 Изготвяне на системен проект 26
6.3 Разработване на софтуерното решение 27
6.4 Тестване 27
6.5 Внедряване 27
6.6 Обучение 27
6.7 Гаранционна поддръжка 28
6.7.1 Обхват на дейностите по гаранционна поддръжка 28
6.7.2 Управление на инциденти (incident management) [***Неприложимо***] 29
6.7.3 Управление на проблеми (УП) (problem management) [***Неприложимо***] 30
6.7.4 Управление на качеството при отстраняване на инциденти и проблеми. Параметри на качеството. 31
6.7.5 Минимални изисквания към параметрите на качеството 31
Параметри на качеството при отстраняване на инцидент 33
Параметри на качеството при отстраняване на проблем 33
6.7.6 Управлението на промените (Change management) [***Неприложимо***] 34
7 ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ В ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ 35
7.1 Функционални изисквания към информационната система 35
7.1.1 Интеграция с външни информационни системи 36
7.1.2 Използване на интеграционния слой на електронното управление 38
7.1.3 Технически изисквания към интерфейсите 40
7.1.4 Електронна идентификация на потребителите 41
7.1.5 Отворени данни 44
7.1.6 Формиране на изгледи 45
7.1.7 Администриране на Системата 46
7.2 Нефункционални изисквания към информационната система 46
7.2.1 Авторски права и изходен код 46
7.2.2 Системна и приложна архитектура 47
7.2.3 Повторно използване (преизползване) на ресурси и готови разработки 52
7.2.4 Изграждане и поддръжка на множество среди 55
7.2.5 Процес на разработка, тестване и разгръщане 56
7.2.6 Бързодействие и мащабируемост 57
7.2.7 Информационна сигурност и интегритет на данните 63

7.2.8 Използваемост 67
7.2.9 Системен журнал 80
7.2.10 Дизайн на бази данни и взаимодействие с тях 81
7.2.11 Изисквания по отношение на киберсигурност в съответствие с чл. 12, ал. 1 от НМИМИС 83
8 ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОЕКТА 86
8.1 Функционалност „Запитване от работодател“ 86
8.1.1 Изисквания 86
8.1.2 Очакван резултат 87
8.2 Управление на срокове и допълнителна документация 87
8.2.1 Изисквания 87
8.2.2 Очакван резултат 87
8.3 Управление на жалби срещу ЕР ТЕЛК и ЕР НЕЛК 87
8.3.1 Изисквания 87
8.3.2 Очакван резултат 88
8.4 Надграждане на модул „Заявления“ 88
8.4.1 Изисквания 88
8.4.2 Очакван резултат 88
8.5 Надграждане на нотификациите към НЗИС и еЗдраве 88
8.5.1 Изисквания 88
8.5.2 Очакван резултат 88
8.6 Надграждане на електронното връчване чрез ССЕВ 88
8.6.1 Изисквания 88
8.6.2 Очакван резултат 89
8.7 Интеграция с ИСДПЕБУКСЕЕ 89
8.7.1 Изисквания 89
8.7.2 Очакван резултат 89
8.8 Надграждане на публичната част на ИСКМЕ 89
8.8.1 Изисквания 89
8.8.2 Очакван резултат 89
8.9 Промяна на функционалността за подписване на ЕР НЕЛК 90
8.9.1 Изисквания 90
8.9.2 Очакван резултат 90

8.10 Оптимизация на статусите на ЕР ТЕЛК 90
8.10.1 Изисквания 90
8.10.2 Очакван резултат 90
8.11 Надграждане на адаптера за RegiX 90
8.11.1 Изисквания 90
8.11.2 Очакван резултат 90
8.12 Надграждане на модул „Справки“ 90
8.12.1 Изисквания 90
8.12.2 Очакван резултат 91
9 ДОКУМЕНТАЦИЯ 91
9.1 Изисквания към документацията 91
9.2 Прозрачност и отчетност 92
9.3 Системен проект 92
9.4 Техническа документация 92
9.5 Протоколи 92
10 РЕЗУЛТАТИ 92

1 РЕЧНИК НА ТЕРМИНИ, ДЕФИНИЦИИ И СЪКРАЩЕНИЯ

1.1 Използвани акроними

Акроним	Описание
АИС	Автоматизирана информационна система
АПК	Административнопроцесуален кодекс
ЗДОИ	Закон за достъп до обществена информация
ЗЕДЕП	Закон за електронния документ и електронния подпис
ЗЕУ	Закон за електронното управление
ИТ	Информационни технологии
КАО	Комплексно административно обслужване
ДХЧО	Държавен хибриден частен облак
ЦАИС	Централизирана автоматизирана информационна система
SDK	Software development kit
API	Application programming interface/Приложно програмен интерфейс
ИБД	Информационна база данни
МЗ	Министерство на здравеопазването
НЕЛК	Национална експертна лекарска комисия
ТЕЛК	Териториална експертна лекарска комисия
РКМЕ	Регионална картотека на медицинската експертиза
РДСП	Регионални дирекции за социално подпомагане
ЛКК	Лекарска контролна комисия
ТНР	Трайно намалена работоспособност
ВСУ	Вид и степен на увреждане
ЕР	Експертно решение
АХУ	Агенция за хората с увреждания
АСП	Агенция за социално подпомагане
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НОИ	Национален осигурителен институт
НЦОЗА	Национален център по обществено здраве и анализи
СИ	Срок на инвалидизиране
УИН	Уникален идентификационен номер
РЗИ	Регионална здравна инспекция
ИСКМЕ	Информационна система за контрол на медицинската експертиза
ЕИСМЕ	Единна информационна система за медицинската експертиза
ИСДПЕБУКСЕЕ	Информационна система за домакинствата в положение на енергийна бедност и за уязвимите клиенти за снабдяване с електрическа енергия
МЕУ	Министерство на електронното управление
МИДТ	Министерство на иновациите и дигиталната трансформация
КЕП	Квалифициран електронен подпис
НЗИС	Национална здравноинформациона система
МИДТ	Министерство на иновациите и дигиталната трансформация

1.2 Технологични дефиниции

Термин	Описание
Виртуална комуникационна инфраструктура	Инфраструктура, която на база съществуваща физическа свързаност, предоставена от МЕУ/МИДТ, предоставя възможност за изграждане на отделни и защитени виртуални мрежи за всяка една от структурите в сектора, при гарантиране на сигурен и защитен обмен на информация в тях.
Държавен хибриден частен облак	Централизирана на ниво държава информационна инфраструктура (сървъри, средства за съхранение на информация, комуникационно оборудване, съпътстващо оборудване, разпределени в няколко локации, в помещения отговарящи на критериите за изграждане на защитени центрове за данни), която предоставя физически и виртуални ресурси за ползване и администриране от секторите и структурите, които имат достъп до тях, в зависимост от нуждите им, при гарантиране на високо ниво на сигурност, надеждност, изолация на отделните ползватели и невъзможност от намеса в работоспособността на информационните им системи или неоторизиран достъп до информационните им ресурси. Изолацията на ресурсите и мрежите на отделните секторни ползватели (е-Общини, е-Правосъдие, е-Здравеопазване, е-Полиция) се гарантира с подходящи мерки на логическо ниво (формиране на отделни клъстери, виртуални информационни центрове и мрежи) и на физическо ниво (клетки и шкафове с контрол на достъпа).
Софтуер с отворен код	Компютърна програма, която се разпространява при условия, които осигуряват безплатен достъп до програмния код и позволяват: Използването на програмата и производните на нея компютърни програми, без ограничения в целта; Промени в програмния код и адаптирането на компютърната програма за нуждите на нейните ползватели; Разпространението на производните компютърни програми при същите условия. Списък на стандартни лицензионни споразумения, които предоставят тези възможности, който може да бъде намерен в подзаконовата нормативна уредба към Закона за електронно управление или на: http://opensource.org/licenses.
Машинночетим формат	Формат на данни, който е структуриран по начин, по който, без да се преобразува в друг формат позволява софтуерни приложения да идентифицират, разпознават и извличат специфични данни, включително отделни факти и тяхната вътрешна структура.
Отворен формат	Означава формат на данни, който не налага употребата на специфична платформа или специфичен софтуер за повторната употреба на съдържанието и е предоставен на обществеността без ограничения, които биха възпрепятствали повторното използване на информация.

Метаданни	Данни, описващи структурата на информацията, предмет на повторно използване.
Официален отворен стандарт	Стандарт, който е установен в писмена форма и описва спецификациите за изискванията как да се осигури софтуерна оперативна съвместимост.
Система за контрол на версиите	Технология, с която се създава специално място, наречено "хранилище", където е възможно да се следят и описват промените по дадено съдържание (текст, програмен код, двоични файлове). Една система за контрол на версиите трябва да може: • Да съхранява пълна история - кой, какво и кога е променил по съдържанието в хранилището, както и защо се прави промяната; • Да позволява преглеждане разликите между всеки две съхранени версии в хранилището; • Да позволява при необходимост съдържанието в хранилището да може да се върне към предишна съхранена версия; • Да позволява наличието на множество копия на хранилището и синхронизация между тях. Цялата информация, налична в системата за контрол на версиите за главното копие на хранилището, прието за оригинален и централен източник на съдържанието, трябва да може да бъде достъпна публично, онлайн, в реално време.
Първичен регистър	Регистър, който се поддържа от първичен администратор на данни - административен орган, който по силата на закон събира или създава данни за субекти (граждани или организации) или за обекти (движими и недвижими) за първи път и изменя или заличава тези данни. Например Търговският регистър е първичен регистър за юридическите лица със стопанска цел, Имотният регистър е първичен регистър за недвижима собственост.

1.3 Дефиниции за нива на електронизация на услугите

Термин	Описание
Ниво 1	Информация - предоставяне на информация за административни услуги по електронен път, включително за начини и места за заявяване на услугите, срокове и такси.
Ниво 2	Едностранна комуникация - информация съгласно дефиницията за Ниво 1 и осигурен публичен онлайн достъп до шаблони на електронни формуляри.
Ниво 3	Двустранна комуникация - заявяване и получаване на услуги изцяло по електронен път, включително електронно подаване на данни и документи, електронна обработка на формуляри и електронна персонална идентификация на потребителите.

Ниво 4	Извършване на сделки или транзакции по услуги от Ниво 3, включващи онлайн разплащане или доставка.

2 ВЪВЕДЕНИЕ

2.1 Цел на документа

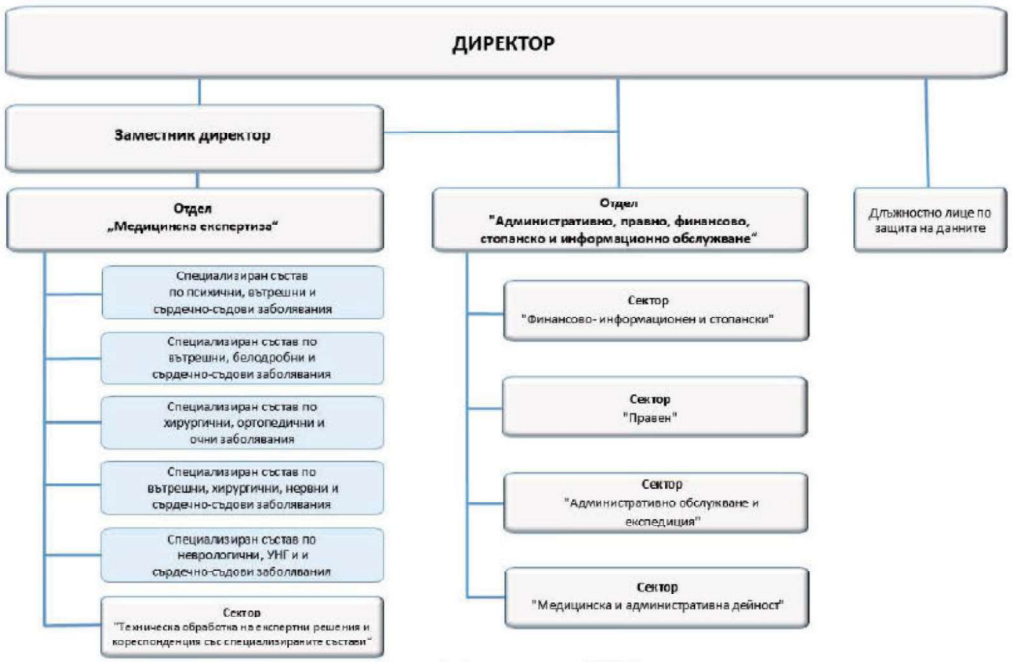
Целта на настоящия документ е да опише софтуерните изисквания към изпълнението на проект по ред 6 от план-график 2026 г. на НЕЛК „Усъвършенстване на функционалности в Информационната система за контрол на медицинската експертиза (ИСКМЕ)“ по рамков договор Д-024/16.06.2023 (№ ПО-16-2350/16.06.2023 г. на „Информационно обслужване“ АД), сключен между Министерство на електронното управление (МЕУ/МИДТ) - Възложител, Национална експертна лекарска комисия (НЕЛК) - Бенефициер и „Информационно обслужване“ АД (ИО АД) - Изпълнител.

В настоящата техническа спецификация са описани и изискванията към проектната организация, документацията и отчетността.

2.2 За Бенефициера – функции и структура

Национална експертна лекарска комисия (НЕЛК) е самостоятелно юридическо лице, второстепенен разпоредител с бюджет (ВРБ) към Министерство на здравеопазването. НЕЛК е органът, пред който се обжалват експертните решения постановени от ТЕЛК на територията на цялата страна. Медицинските досиета постъпват в НЕЛК чрез Регионалните картотеки за медицинска експертизи (РКМЕ). НЕЛК осъществява контролно – отменителни и методични функции по отношение на другите органи на медицинската експертиза. НЕЛК участва в разработването на нормативни актове, касаещи медицинската експертиза. В НЕЛК се обучават лекарите, които работят в системата на медицинската експертиза в цялата страна.

Структурата на НЕЛК е представена във Фигура 1:

Фигура 1. Структура на НЕЛК

2.3 За проекта

Проектът[2] има за цел усъвършенстване на съществуващите функционалности в Информационната система за контрол на медицинската експертиза (ИСКМЕ) с нови и оптимизиране на съществуващите, внедряването им и извършване на последваща гаранционна поддръжка.

2.4 Нормативна рамка

Проектът се осъществява в съответствие с изискванията, регламентирани със следните нормативни актове и стратегически документи:

- Закон за здравето;
- Наредба за медицинската експертиза (НМЕ);
- Правилник за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи (Правилника, ПУРОМЕРКМЕ);
- Наредба № Н-6 от 21 декември 2022г. за функционирането на националната здравноинформационна система (НЗИС);

[2] *Под проект в настоящия документ се има предвид „Усъвършенстване на функционалности в Информационна система за контрол на медицинската експертиза (ИСКМЕ)“.*

- Наредба № 3 от 2019 г. за медицинските дейности извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, за които Министерството на здравеопазването субсидира лечебни заведения, и за критериите и реда за субсидиране на лечебни заведения;
- Административно процесуален кодекс;
- Кодекс на труда;
- Кодекс за социално осигуряване;
- Закон за здравословни и безопасни условия на труд;
- Закон за интеграция на хората с увреждания;
- Наредба за установяване, разследване, регистриране и отчитане на трудовите злополуки;
- Наредба за трудоустрояване;
- Наредба за реда за съобщаване, регистриране, потвърждаване, обжалване и отчитане на професионалните болести;
- Наредба № 5 за болестите, при които работниците, боледуващи от тях, имат особена закрила съгласно чл. 333, ал. 1 от кодекса на труда;
- Закон за електронно управление (ЗЕУ);
- Закон за електронния документ и електронния подпис (ЗЕЕП);
- Закон за киберсигурност (ЗЕУ);
- Наредба за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност (НМИМИС);
- Наредба за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги (НОИИСРЕАУ).

3 Цели, обхват и очаквани резултати от изпълнение на проекта

3.1 Общи и специфични цели на проекта

Общата цел на проекта е усъвършенстване на Информационната система за контрол на медицинската експертиза (ИСКМЕ) чрез реализиране на нови и оптимизиране на съществуващи функционалности и интеграции, с което да се подобрят административните и работните процеси по обработка на заявления, експертни решения и жалби, да се намали необходимостта от ръчна обработка на данни и документи, да се подобри качеството и проследимостта на данните, както и да се повиши ефективността на обмена на информация между ИСКМЕ и други информационни системи и институции.

Специфичните цели на проекта са:

1. Оптимизиране и автоматизиране на процесите по обработка на заявления, жалби и експертни решения, чрез реализиране на функционалности за:

- запитване от работодател;
- спиране на срока за разглеждане на заявление при изискване на допълнителна документация от пациента;
- завеждане на жалба срещу ЕР ТЕЛК преди отразяване на връчването, при наличие на допустимо основание;
- въвеждане на жалба по ЕР НЕЛК при изтекла валидност на решението.

2. Подобряване на управлението на заявленията и свързаните с тях документи, чрез надграждане на модул „Заявления“ с функционалност за отбелязване и прикачване на декларация по чл. 69а при настъпване на съответната нормативна промяна.
3. Подобряване на електронния обмен на информация и уведомяването на заинтересованите страни, чрез надграждане на функционалностите за подаване на нотификации към НЗИС и еЗдраве и за връчване на ЕР ТЕЛК/НЕЛК чрез ССЕВ на ТП на НОИ, работодател, РДСП и АХУ.
4. Осигуряване на оперативна съвместимост с други информационни системи, чрез реализиране на интеграция между ИСКМЕ и ИСДПЕБУКСЕЕ и чрез адаптиране на връзката между ИСКМЕ и RegiX съобразно оптимизираните статуси на ЕР ТЕЛК.
5. Подобряване на обслужването на гражданите и електронното взаимодействие с ИСКМЕ, чрез надграждане на публичната част на системата и осигуряване на възможност пациентите да предоставят допълнителни документи до момента преди издаване на ЕР ТЕЛК.
6. Подобряване на електронното управление на експертните решения, чрез промяна на функционалността за подписване на ЕР НЕЛК от състава и оптимизиране на статусите на ЕР ТЕЛК.
7. Подобряване на възможностите за контрол, мониторинг и анализ на информацията, чрез надграждане на модул „Справки“.

В резултат от изпълнението на специфичните цели се очаква постигане на по-ефективна обработка на административните процеси, ограничаване на ръчните операции, подобряване на обмена на данни и документи, повишаване на проследимостта на действията и подобряване на достъпа до необходимата информация за потребителите и заинтересованите институции.

3.2 Обхват на проекта

Обхватът на проекта включва усъвършенстване на ИСКМЕ чрез реализиране на нови функционалности, оптимизиране на съществуващи функционалности и реализиране или надграждане на интеграции, необходими за изпълнение на поставените цели.

В обхвата на проекта се включват:

- реализиране на функционалност „Запитване от работодател“;
- реализиране на функционалност за спиране на срока за разглеждане на заявление при изискване на допълнителна документация от пациента;
- реализиране на функционалности, свързани със завеждането и обработката на жалби срещу ЕР ТЕЛК и ЕР НЕЛК;
- надграждане на модул „Заявления“, включително по отношение на декларация по чл. 69а при наличие на съответната нормативна промяна;

- надграждане на нотификациите към НЗИС и еЗдраве;
- надграждане на електронното връчване на ЕР ТЕЛК/НЕЛК чрез ССЕВ;
- реализиране на интеграция с ИСДПЕБУКСЕЕ;
- надграждане на адаптера за обмен на данни между ИСКМЕ и RegiX;
- надграждане на публичната част на ИСКМЕ за предоставяне на възможност за добавяне на документи от пациентите до издаване на ЕР ТЕЛК;
- промяна на функционалността за подписване на ЕР НЕЛК от състава;
- оптимизиране на статусите на ЕР ТЕЛК;
- надграждане на модул „Справки“;
- свързаните с посочените функционалности промени в приложната логика, интерфейсите, интеграционните компоненти, справките и необходимата техническа документация.

Етапите за изпълнение на проекта са дефинирани в т.6 от настоящият документ.

3.3 Целеви групи

Целевите групи, към които е насочен проектът, обхващат представители на всички заинтересовани страни, а именно:

- Лекари и лекари по дентална медицина;
- Лекарски консултативни комисии;
- Технически сътрудници;
- РЗИ;
- ТЕЛК;
- НЕЛК;
- НЗОК и РЗОК;
- Освидетелствани лица;
- Осигурители;
- НОИ;
- АСП;
- АХУ;
- Администратори;
- Институции предоставящи социални услуги, които получават информация през Системата за обмен на справочна и удостоверителна информация (RegiX) на МЕУ/МИДТ.

3.4 Очаквани резултати

Очакваните резултати от изпълнението на проекта са:

- Надградени функционалности на ИСКМЕ и разработени интеграции;
- Усъвършенствана публична част на ИСКМЕ;
- Реализирано надграждане на адаптер за предоставяне на данни през RegiX;
- Актуализирани и предадени ръководства за работа със системата;
- Обучени потребители;
- Осигурена гаранционна поддръжка.

3.5 Период на изпълнение

Периодът на изпълнение е съгласно подписана заявка между МЕУ/МИДТ, Бенефициера и Изпълнителя за възлагане на проекта.

4 ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ

Към настоящия момент в 28 регионални картотеки на медицинската експертиза в рамките на информационната база данни по чл. 108а от Закона за здравето, има внедрени две системи за медицинската експертиза, като експертизата на трайно намалената работоспособност/вид и степен на увреждане се осъществява чрез Информационна система за контрол на медицинската експертиза (ИСКМЕ), а експертизата на временната неработоспособност е разработена и внедрена през 2024г. и е част от ИСКМЕ, както и експертизата по други поводи, които не са свързани с подаване на заявление-декларация по чл. 56 от Правилника. Оценката на временната неработоспособност се осъществява чрез Единната информационна система на медицинската експертиза (ЕИСМЕ), до пускането ѝ в експлоатация. Двете системи работят с различни бази от данни, което затруднява изготвянето на справки и отчитането на дейностите, както и осъществяването на ефективен контрол.

Достъпът до ИСКМЕ се осъществява посредством КЕП.

В ИСКМЕ са реализирани следните интеграции:

- Интеграция на ИС с Национален електронен регистър на членовете на Българския лекарски съюз, както и с Национален електронен регистър на членовете на Българския зъболекарски съюз с цел извеждане и проверка на УИН и имена на лекарите, участващи в ЛКК, ТЕЛК или личен лекар, изпращащ лицето за освидетелстване.
- Интеграция на системата с ЕСГРАОН позволяваща идентификация на лицата с цел да се използва централния автоматизиран регистър ЕСГРАОН. Това позволява по зададено ЕГН на лице от ЕСГРАОН да се извличат предварително определени данни, необходими за автоматизирано създаване на различни документи, изготвяни от органите на медицинската експертиза, като се облекчава работата на служителите и се намалява вероятността за допускане на грешки.

- Интеграция с Регистър на задължените лица (Национална агенция за приходите) - Справка с данни за осигурените лица от подадени декларации по Наредба Н-13 към Кодекса за социално осигуряване за изтегляне на данни за работодател;
- Интеграция с НЗИС, по отношение на предоставяне на данни за медицинска експертиза в досието на лице, включително и в мобилната версия на НЗИС – еЗдраве.

Системата предлага възможност за автоматично генериране, отпечатване и съхраняване в електронен вид на решението на комисията като всяка една от заинтересованите страни го достъпва след отразяване на връчването му в системата. Заинтересованите страни и институции, които достъпват електронно експертното решение са:

- НОИ;
- РКМЕ;
- АСП;
- Лицето, което се освидетелства;
- НЦОЗА.

От 2019 г. НЕЛК, в качеството на първичен администратор на данни, предоставя по служебен път през RegiX данни на хората с увреждания от ЕИСМЕ и ИСКМЕ на редица институции, определени в чл. 108а, ал. 6 от Закона за здравето: Агенция за социално подпомагане (АСП), Агенция за хората с увреждания (АХУ), Национална агенция за приходите, Националния осигурителен институт и др. институции и администрации.

През 2023 г. се идентифицира необходимост от разширение и надграждане на комуникационните връзки на ИБД по чл. 108а от Закона за здравето - с цел всички данни от ИБД (ИСКМЕ и ЕИСМЕ) да се предават към институциите, които предоставят социални услуги за хората с увреждания.

В тази връзка, с присъединяването на ИСКМЕ през 2024г. бе надградена комуникационната връзка за обмен на данни по служебен път между ИБД и системата за обмен на справочна и удостоверителна информация RegiX на МЕУ/МИДТ за изпращане на данни за лицата с увреждания по служебен път към институциите предоставящи социални услуги (АСП, АХУ, НАП, НОИ, общини и др.).

През 2024 г. след промени в Закона за здравето е установена необходимост от разширяване на информацията предоставяна на институциите предоставящи социални услуги (АСП, АХУ, НАП, НОИ, общини и др.) чрез справки, които се генерират на законово определени дати и са достъпни от заинтересованите страни.

Извърши се надграждане и разширение на директния интерфейс между ИБД (ИСКМЕ и ЕИСМЕ) и информационната система (ИС) на АХУ с цел осигуряване на достъп през профила на човек с увреждане в уеб портала на АХУ на лицата до актуалната информация за собствени експертни решения ТЕЛК/НЕЛК за трайна неработоспособност/вид и степен на увреждане.

В изпълнение на чл. 82, ал. 3 във вр. с чл. 82, ал. 1 от Закона за хората с увреждания (ЗХУ) и чл. 87, ал. 2, т. 1 от Правилника за прилагане на Закона за хората с увреждания (ППЗХУ) НЕЛК предоставя информация за освидетелстваните и преосвидетелстваните лица на Агенцията на хората с увреждания (АХУ). Съгласно чл. 87, ал. 3 от ППЗХУ обменът на информация се извършва при спазване на Закона за електронното управление и на Регламент (ЕС) 2016/679.

През 2025г. се реализира интеграция с НЗИС, по отношение на предоставяне на достъп на лекари от ТЕЛК/НЕЛК до медицинската информация в НЗИС, с което значително се улесни достъпа до актуална медицинска информация за лицата.

5 ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА

5.1 Общи изисквания към изпълнението на проекта

Проектът се изпълнява съгласно ред 6 от ПГ 2026 „Усъвършенстване на функционалности в Информационната система за контрол на медицинската експертиза (ИСКМЕ)“ по рамков договор Д-024/16.06.2023 (№ ПО-16-2350/16.06.2023 г. на „Информационно обслужване“ АД), МЕУ/МИДТ - Възложител, НЕЛК - Бенефициер и ИО АД - Изпълнител.

5.2 Общи организационни принципи

Задължително изискване е да се спазят утвърдените хоризонтални и вертикални принципи на организация на изпълнението на проекта за гарантирано постигане на желаните резултати от проекта, така че да се покрие пълният набор от компетенции и ноу-хау, необходими за изпълнение на предмета на проекта, а също така да се гарантира и достатъчно ниво на ангажираност с изпълнението и проблемите на проекта:

- Хоризонталният принцип предполага ангажиране на специалисти от различни звена, така че да се покрие пълният набор от компетенции и ноу-хау по предмета на проекта и същевременно екипът да усвои новите разработки на достатъчно ранен етап, така че да е в състояние пълноценно да ги използва и развива и след приключване на проекта;
- Вертикалният принцип включва участие на експерти и представители на различните управленски нива, така че управленският екип да покрива както експертните области, необходими за правилното и качествено изпълнение на проекта, така и управленски и организационни умения и възможности за осъществяване на политиката във връзка с изпълнението на проекта. Чрез участие на ръководители на звената – ползватели на резултата от проекта, ще се гарантира достатъчно ниво на ангажираност на институцията с проблемите на проекта.

5.3 Управление на проекта

Изпълнителят трябва да приложи методология за управление на проекта, която да съответства на най-добрите световни практики и препоръки (например Project Management Body of Knowledge (PMBOK) Guide, PRINCE2, Agile/SCRUM/Kanban, RUP и др. еквивалентни).

Дейностите по управление на проекта трябва да включват като минимум управление на реализацията на всички дейности, посочени в настоящата техническа спецификация, и постигане на очакваните резултати.

Доброто управление на проекта трябва да осигури:

- координиране на усилията на експертите от страна на Изпълнителя и Бенефициера и осигуряване на висока степен на взаимодействие между членовете на проектния екип;

- оптимално използване на ресурсите;
- текущ контрол по изпълнението на проектните дейности;
- разпространяване навреме на необходимата информация до всички участници в проекта;
- идентифициране на промени и осигуряване на техните анализ и координация;
- осигуряване на качеството и полагане на усилия за непрекъснато подобряване на работата за удовлетворяване на изискванията на участниците в проекта.

5.4 Управление на риска

През времето за изпълнение на проекта Изпълнителят трябва да следи рисковете, да оценява тяхното влияние, да анализира ситуацията и да идентифицира (евентуално) нови рискове.

При идентифицирането на рисковете Изпълнителят следва да вземе предвид следните идентифицирани от Бенефициера рискове:

- Промяна в нормативната уредба, водеща до промяна на ключови компоненти на решението – предмет на разработка на настоящият проект;
- Недобра комуникация между екипите на Бенефициера и Изпълнителя по време на аналитичните етапи на проекта;
- Ненавременно изпълнение на всяко от задълженията от страна на Изпълнителя;
- Неправилно и неефективно разпределяне на ресурсите и отговорностите при изпълнението на договора;
- Забавяне при изпълнение на проектните дейности, опасност от неспазване на срока за изпълнение на проекта;
- Грешки при разработване на функционалностите на системата;
- Недостатъчна яснота по правната рамка и/или променяща се правна рамка по време на изпълнение на проекта;
- Липса на задълбоченост при изследването и описанието на бизнес процесите и данните;
- Неинформиране на Бенефициера за всички потенциални проблеми, които биха могли да възникнат в хода на изпълнение на дейностите;
- Риск за администриране на системата след изтичане на периода на гаранционна поддръжка.

6 ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТА

Функционален обхват на проекта

- Разработка на нови функционалности на Системата и надграждане на съществуващи.

6.1 Анализ на данните и изискванията

В рамките на етапа се проучват изискванията на Бенефициера и заинтересованите страни по отношение на реализацията на проекта.

6.1.1 Специфични изисквания към етапите на бизнес анализа при разработка, надграждане или внедряване на информационна система

НЕПРИЛОЖИМО – текстовете от образеца до края на настоящата точка са неприложими, тъй като не касаят предмета на проекта.

- Изпълнителят трябва да следва Методологията за усъвършенстване на работните процеси за предоставяне на административни услуги и Наръчника за прилагане на методологията, приета с Решение № 578 на Министерския съвет от 30 септември 2013 г.;
- Трябва да бъде предвидена фаза на проучване, по време на която да се дефинират потребителските нужди, да се проведат предварителни тестове с потребители и да се изработи план, по който да се адресират идентифицираните нужди;
- Трябва да бъдат предвидени периодични продуктови тествания по време на разработката и внедряването на Системата, с извадка (фокус-група) от бъдещите потребители на електронната услуга (служители в администрацията, граждани, доставчици на обществени услуги), чрез които да се изпита и оцени използваемостта на услугите и потребителските интерфейси, както и за да бъдат отстранени затруднения и несъответствия със заданието;
- Трябва да се спазват нормативните изисквания за еднократно събиране и повторна употреба на данни в държавната администрация (съгласно АПК и ЗЕУ) и в разработените бизнес процеси да не се изискват данни за заявителя и/или за получателя на услугата, които могат да се извлекат автоматично в процеса на електронна идентификация чрез Центъра за електронна идентификация или на база на ЕГН от КЕП. При необходимост изпълнителят трябва да предложи на Бенефициера адекватни промени в нормативната уредба, които да хармонизират съответните секторни нормативни изисквания с общите разпоредби на Административнопроцесуалния кодекс, Закона за електронно управление, Закон за електронния документ и електронните удостоверителни услуги, ако действащата нормативна уредба изисква:
  - изрично попълване на типов хартиен формуляр, върху който потребителите трябва да се подпишат собственоръчно и/или който да приложат като изискуем документ при заявяването на електронна административна услуга;
  - изрично деклариране или обявяване на обстоятелства или данни, които се администрират и/или удостоверяват от други държавни органи и могат да бъдат получени по служебен път, включително и автоматизирано през съответни интеграционни интерфейси;
  - други нормативни изисквания, които водят до неоптимални или ненужно бюрократични процеси, които биха могли да бъдат оптимизирани при заявяване и предоставяне на електронни административни услуги;
- Трябва да се разработят информативни текстове за всяка електронна административна услуга, които включват като минимум:
  - Условия за предоставяне на услугата;
  - Срокове за предоставяне на услугата;
  - Такси за заявяване и съответно предоставяне на услугата;
  - Начини за получаване на услугата;
  - Резултат от предоставяне на услугата;

- Отказ от предоставяне на услугата;

- Информативните текстове за всяка електронна административна услуга трябва да бъдат достъпни за потребителите още като първа стъпка от заявяването на услуга;
- Тарифирането на услугите трябва да бъде реализирано така, че Системата да съхранява всички версии на тарифите за услуги (от дата до дата) и да прилага съответната тарифа, в зависимост от момента, в който е заявена дадена услуга;
- Трябва да бъде оптимизиран потребителският път от влизане на сайта до заявяване и получаване на услуга и пътят от регистрация на нов потребител до заявяване и получаване на услуга;
- При оптимизацията на потребителския път трябва да се отчита всяко действие от страна на потребителя (натискане на бутон, въвеждане на данни, прочитане на текст и пр.), което може да се спести.

6.1.2 Специфични изисквания при оптимизиране на процесите по заявяване на електронни услуги и електронни административни услуги (съгл. §1, т.2 от ЗЕУ) в зависимост от заявителя

НЕПРИЛОЖИМО – текстовете от образеца до края на настоящата точка са неприложими, тъй като не касаят предмета на проекта

- Предвидените за разработка и внедряване електронни административни услуги трябва да бъдат регистрирани предварително в Регистъра на услугите към Административния регистър (съгласно чл. 61 от Закона за администрацията). Услугите, които ще бъдат надградени, и новоразработените услуги трябва да отговарят на изискванията за електронни услуги с минимално Ниво 4, където е приложимо (т.е. услугата изисква заплащане на такса), или Ниво 3, в случаите, в които за предоставяне на услугата не се изисква заплащане на такса; Дефинициите за нивата на електронизация на административните услуги са регламентирани в Наредбата за административния регистър към Закона за администрацията;

- При разработката на информационна система, чрез която се предоставят ЕАУ, да се предвиди изцяло автоматизираното им предоставяне, като се определи задължителното минимално ниво на електронизация на ЕАУ, съгласно т. 1.3 от техническата спецификация, както и нивото на осигуреност на средствата за електронна идентификация при заявяване на ЕАУ, определено съгласно Методика за определяне от лицата по чл. 1, ал. 1 и 2 от ЗЕУ на средствата за електронна идентификация, които се използват при заявяване на ЕАУ и тяхното ниво на осигуреност, и получаване на резултата от нея.

- При анализа трябва да се има предвид, ако АО предоставя ЕАУ от ниво 4, изискваща такса за плащане, тя е с намалена такса спрямо таксата за присъствено заявяване и предоставяне, ако при прилагането на методиката за определяне на разходоориентиран размер на таксите по чл. 7а на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност се установи различен размер на разходите, съгласно чл.10а, ал 2 от ЗЕУ.

- Трябва да се разработят информативни текстове за всяка услуга, които включват като минимум:
  - условия за предоставяне на услугата;
  - срокове за предоставяне на услугата;
  - такси за заявяване и съответно предоставяне на услугата;
  - начини за получаване на услугата;

- резултат от предоставяне на услугата;
- отказ от предоставяне на услугата.

- Информативните текстове за всяка услуга трябва да бъдат достъпни за потребителите още като първа стъпка от заявяването на услуга;

- Тарифирането на услугите трябва да бъде реализирано така, че Системата да съхранява всички версии на тарифите за услуги (от дата до дата) и да прилага съответната тарифа, в зависимост от момента, в който е заявена дадена услуга;

- Трябва да бъде оптимизиран потребителският път от влизане на сайта до заявяване и получаване на услуга и пътят от регистрация на нов потребител до заявяване и получаване на услуга;

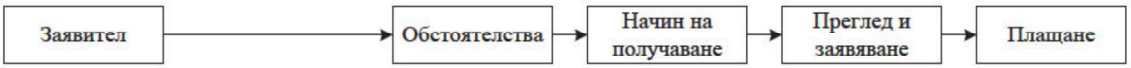
- При оптимизацията на потребителския път трябва да се отчита всяко действие от страна на потребителя (натискане на бутон, въвеждане на данни, прочитане на текст и пр.), което може да се спести.

- Съгласно действащата нормативна уредба допустимите заявители на електронни административни услуги могат да бъдат разделени в няколко групи, като процесите по заявяване на ЕАУ и необходимите процеси по установяване на допустимостта на заявлението зависят от множество фактори. Трябва да бъде обърнато специално внимание на спецификите в процесите в зависимост от качеството, в което действа заявителят, за да се постигне максимална оптимизация на процеса, като същевременно се защити сигурността на търговския и гражданския оборот.

- Предоставянето на ЕАУ от административните органи на гражданите и бизнеса да се извършва през Портала на електронното управление чрез хоризонталната система за е-форми, като се използва Единния модел за заявяване, заплащане и предоставяне на ЕАУ.

В приложената диаграма са показани възможни разлики в бизнес процесите в зависимост от качеството, в което действа заявител на ЕАУ:

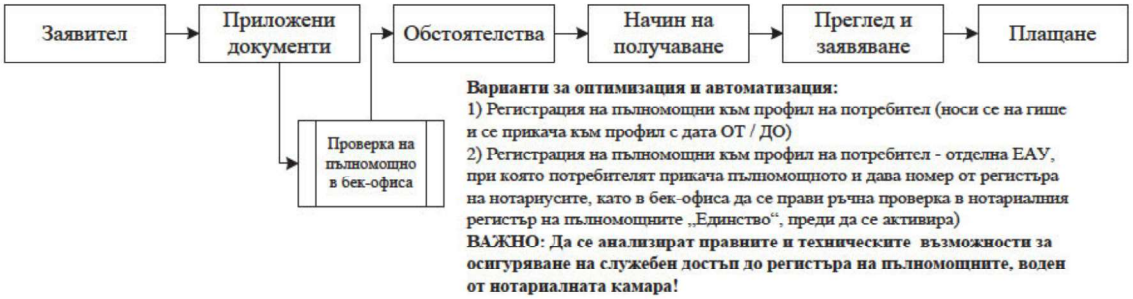
Процес по заявяване „в лично качество“:

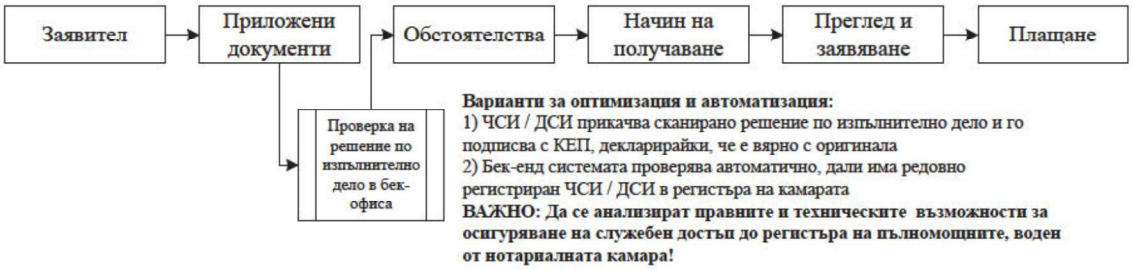
Процес по заявяване на услуга като законен представител на юридическо лице:

Процес по заявяване на услуга като пълномощник на физическо или юридическо лице:

Процес по заявяване на услуга като длъжностно лице:

В приложената таблица са представени спецификите и разликите в бизнес процесите в зависимост от качеството, в което действа заявител на ЕАУ, които трябва да бъдат отразени при реализацията на Системата:

Вид заявител	Особености	Специфични процеси
Физическо лице за собствени нужди	Заявява ЕАУ за лични нужди от свое име. Това е най-простият за реализиране случай	Услугата може да бъде предоставена, след като са изпълнени нуждите за идентификация, ако има такива - електронна идентификация по смисъла на ЗЕИ или ЕГН, извлечено от КЕП в преходния период, както и три имена или анонимно.

Законен представител на юридическо лице	Заявява ЕАУ, за да обслужи нужди на юридическо лице, на което е законен представител (т.е. заявителят е вписан като представляващ юридическото лице в съответен регистър)	Услугата може да бъде предоставена, след като са изпълнени нуждите за идентификация - електронна идентификация по смисъла на ЗЕИ или ЕГН, извлечено от КЕП в преходния период, както и автоматична проверка за представителна власт в ТР/БУЛСТАТ/ЦРЮЛНЦ.
Пълномощник на ФЛ или ЮЛ	Заявява ЕАУ, за да обслужи нужди на физическо или юридическо лице, което го е упълномощило (т.е. заявителят трябва да разполага с пълномощно, което му дава необходимия обем и обхват на представителна власт, за заявяване и/или получаване на съответната услуга)	Услугата може да бъде предоставена само след проверка на представителната власт в Регистъра с пълномощни на Нотариалната камара, чрез проверка в Регистъра на овластяванията по смисъла на ЗЕИ или при създадена възможност за регистриране на пълномощни към профила на потребителя или за заявяване на услугата. Пълномощник може да бъде и посредник за предоставяне на ЕАУ по реда на ЗЕУ, в т.ч. Центрове за комплексно административно обслужване.
Длъжностно лице (ЧСИ / ДСИ)	Заявява ЕАУ, за да изпълни определени свои задължения като длъжностно лице спрямо друго физическо или юридическо лице, за което следва да има съответен правен интерес – напр. решение по изпълнително дело.	Услугата може да бъде предоставена само след проверка на длъжностното лице в съответния регистър (ЧСИ/ДСИ) и на правния интерес чрез изискване за декларирането му чрез изрична декларация, подписана с КЕП, и прилагане на копие от решение по изпълнително дело.

6.1.3 Изисквания за оптимизиране на процесите по подаване на декларации, изискуеми в съответствие с нормативната уредба и вътрешните правила

НЕПРИЛОЖИМО – текстовете от образеца до края на настоящата точка са неприложими, тъй като не касаят предмета на проекта.

- Системата трябва да поддържа номенклатура с редактируеми шаблони на декларации, които да бъдат достъпни за актуализация за администраторите на Системата; Трябва да се поддържа история на версиите на шаблоните и да няма възможност за перманентно премахване/изтриване на шаблони, а само смяна на статуса им и публикуване на нова версия;
- Ако даден бизнес процес изисква подаване на декларация от страна на заявител на услуга, при достигане на съответната стъпка от процеса Системата трябва:
  - да попълва автоматично всички персонални данни на заявителя в електронна форма, генерирана на база на съответния шаблон на декларация

- да дава възможност на потребителя за избор на съответните обстоятелства, които може да декларира (ако шаблонът на декларацията предвижда възможност за деклариране на опционален набор от предефинирани обстоятелства)
- да изисква потвърждение на обстоятелствата от страна на потребителя
- в случай че декларацията трябва да се попълни от лице, различно от заявителя, тя да може да се прикачи като електронно подписан документ или по електронен път да бъде отправяна покана към декларатора за електронно подписване.

▪ Всяка попълнена електронна декларация трябва да се прикачи автоматично от Системата към заявлението и да бъде подписана заедно с него от потребителя с електронен подпис, освен в случаите, когато заявителят и декларatorът са различни лица и декларацията е подписана отделно от декларатора.

6.1.4 Изисквания към регистрите и предоставянето на административните услуги

НЕПРИЛОЖИМО – текстовете от образеца до края на настоящата точка са неприложими, тъй като не касаят предмета на проекта.

▪ Всяка удостоверителна административна услуга в обхвата на Системата трябва да бъде достъпна като вътрешноадминистративна електронна услуга чрез уеб-услуга, като комуникацията се подписва с електронен печат на институцията и с електронен времеви печат по смисъла на Регламент (ЕС) 910/2014;

▪ Всяка услуга, за която се допуска представителна власт, трябва да бъде интегрирана с Регистъра на овластяванията по смисъла на Закона за електронната идентификация;

▪ Системата не трябва да съхранява данни, на които Бенефициерът не е първичен администратор, в случай че данните могат да бъдат извличани в реално време от регистър на съответния първичен администратор.

▪ Всички електронни административни услуги, предоставяни от административните органи на гражданите и бизнеса трябва да се заявяват през Портал за електронно управление.

▪ При предоставянето на ЕАУ е необходимо Изпълнителят да осъществи интеграция с хоризонталните системи на електронното управление.

6.2 Изготвяне на системен проект

Изпълнителят трябва да изготви системен проект (детайлната техническа спецификация), който подлежи на одобрение от Бенефициера в срок до 5 (пет) работни дни от получаването му. В случай на забележки, корекции или допълнения от страна на НЕЛК, Изпълнителят е длъжен да ги отрази в срок до 5 (пет) работни дни от получаването им.

В системния проект трябва да са описани всички изисквания за реализирането на Системата. Изготвянето на системния проект включва следните основни задачи:

▪ Дефиниране на детайлни изисквания и бизнес процеси, които трябва да се реализират в Системата;

- Определяне на концепция за усъвършенстване на информационната система на база на техническата спецификация;
- Определяне на потребителския интерфейс.

Изпълнението на задачите изисква дефиниране на модели на бизнес процеси, модели на стандартни справки и анализи, модели на печатни бланки, политика за сигурност и защита на данните, основни изграждащи блокове, транзакции, технология на взаимодействие, мониторинг на системата, спецификация на номенклатурите, роли в системата и други. При документирането на изискванията, с цел постигане на яснота и стандартизация на документите, е необходимо да се използва стандартен език за описание на бизнес процеси – BPMN.

6.3 Разработване на софтуерното решение

Етапът на разработка включва изпълнението на следните задачи:

- Разработване на интеграции и нови функционалности на ИСКМЕ, съгласно изискванията на настоящата техническа спецификация и системния проект;
- Провеждане на вътрешни тестове (в среда на разработчика);
- Изготвяне на детайлни сценарии за провеждане на приемателните тестове за етап „Тестване“ на проекта.

6.4 Тестване

Изпълнителят трябва да проведе съвместно с Бенефициера, приемателно тестване на разработените функционалности в създадена за целта тестова среда, за да демонстрира, че изискванията са изпълнени.

6.5 Внедряване

Изпълнителят трябва да внедри софтуерното решение в информационната и комуникационна среда. Това включва инсталиране, конфигуриране и настройка на програмните компоненти на системата в условията на експлоатационната среда.

6.6 Обучение

Изпълнителят трябва да организира и да проведе обучение за работа със софтуерното решение на ключови потребители.

Обучението следва да се проведе след успешно приемане на етап Тестване от страна на Изпълнителя, след предоставен списък на служителите, които ще бъдат обучени от страна на Бенефициера и потвърждение от страна на Бенефициера за датата/датите на провеждане на обучението.

За провеждането на обученията Изпълнителят е длъжен да осигури за своя сметка:

- Онлайн среда за провеждане на обученията;

- Лектори.

6.7 Гаранционна поддръжка

Изпълнителят трябва да осигури за своя сметка гаранционна поддръжка на разработените функционалности след внедряване в експлоатация до края на срока на сключения рамков договор 31.12.2027 г.

При необходимост, по време на гаранционния период трябва да бъдат осъществявани дейности по осигуряване на експлоатационната годност на софтуера и ефективното му използване от Бенефициера, в случай че настъпят явни отклонения от нормалните експлоатационни характеристики, заложени в системния проект.

Изпълнителят следва да предоставя услугите по гаранционна поддръжка, като предоставя за своя сметка достъп до онлайн система за управление на заявки за възникнали проблеми.

Приоритетите на проблемите се определят от Бенефициера в зависимост от влиянието им върху работата на администрацията. Редът на отстраняване на проблемите се определя в зависимост от техния приоритет.

6.7.1 Обхват на дейностите по гаранционна поддръжка

Минималният обхват на поддръжката трябва да включва:

- Извършване на диагностика на докладван проблем с цел осигуряване на правилното функциониране на модулите;
- Отстраняване на дефектите, открити във разработените функционалности, които са модифицирани или разработени в обхвата на проекта;
- Консултации за разрешаване на проблеми по предложената от Изпълнителя конфигурация на средата (операционна система, база данни, middleware, хардуер и мрежи), използвана от приложението, включително промени в конфигурацията на софтуерната инфраструктура на мястото на инсталация;
- Възстановяването на системата и данните при евентуален срив на системата, както и коригирането им в следствие на грешки в системата;
- Експертни консултации по телефон и електронна поща за системните администратори на Бенефициера за идентифициране на дефекти или грешки в софтуера;
- Актуализация и предаване на нова версия на документацията на системата при установени явни несъответствия с фактически реализираните функционалности, както и в случаите, в които са извършени действия по отстраняване на дефекти и грешки, в рамките на гаранционната поддръжка.
- Изпълнителят предоставя на Бенефициера достъп до онлайн система за управление на заявки, където се регистрират всички установени проблеми или инциденти, свързани с експлоатацията на системата предмет на поддръжка. Всички заявки за наличие на проблем или инцидент трябва да се

регистрират в системата за управление на заявки, дори да са получени чрез друг комуникационен канал – електронна поща или телефон, включително от страна на Бенефициера. Приоритетите на проблемите се определят от Бенефициера в зависимост от влиянието им върху работата на администрацията. Редът на отстраняване на проблемите се определя в зависимост от техния приоритет;

- Извършване на диагностика на докладван проблем с цел осигуряване на правилното функциониране на системите и модулите;

- Отстраняване на дефектите, открити в софтуерните модули, които са модифицирани или разработени в обхвата на проекта;

- Консултации за разрешаване на проблеми по предложената от Изпълнителя конфигурация на средата (операционна система, база данни, middleware, хардуер и мрежи), използвана от приложението, включително промени в конфигурацията на софтуерната инфраструктура на мястото на инсталация;

- Възстановяването на системата и данните при евентуален срив на системата, както и коригирането им в следствие на грешки в системата;

- Експертни консултации по телефон и електронна поща за системните администратори на Бенефициера за идентифициране на дефекти или грешки в софтуера;

- Актуализация и предаване на нова версия на документацията на системата при установени явни несъответствия с фактически реализираните функционалности, както и в случаите, в които са извършени действия по отстраняване на дефекти и грешки, в рамките на гаранционната поддръжка.

[***Неприложимо***] За целите на дейността е необходимо да бъдат изготвени от Изпълнителя и одобрени и подписани от Възложителя:

- Споразумение за нивото на предоставяните услуги към потребителите на информационни ресурси на АО (SLApm), в които са определени приоритетите за спешно обслужване;

- Параметрите на качество на обслужване на Системата, съобразени с минималните изисквания към параметрите на качеството от т. 6.7.5;

- Комуникационни, анализаторски и документационни средства, с които функционалните звена идентифицират, анализират, проследяват и документират възникването и отстраняването на неработоспособността на информационната система.

6.7.2 Управление на инциденти (incident management) [***Неприложимо***]

С цел осигуряване на работоспособността на Системата и повишаване на качеството на обслужване на потребителите ѝ в етапа на нейната експлоатация, Изпълнителят трябва да разработи процедури за бързо и ефективно регистриране на възникнали инциденти и безпроблемно им отстраняване.

Чрез процедурата за управление на инциденти се подпомага и координира работата на въвлечените в тази дейност функционални звена, които изпълняват следните задачи:

I-во ниво на поддръжка – за изпълнение на тези дейности се сформира се екип от експерти на Възложителя или дейността се поема от екип на Изпълнителя. Задачите на екипа са да извършва дейности по наблюдение на Системата, регистриране, описание и обслужване на инциденти с цел улесняване идентифицирането на причините

за възникване, първоначален анализ и класифициране на инциденти, ескалиране на заявки към II-ро ниво поддръжка, документиране на дейностите и изготвяне на доклади.

II-ро ниво на поддръжка – екипът се сформира от експерти на Изпълнителя или от експерти на Възложителя и Изпълнителя, които разглеждат, анализират и отстраняват всички възникнали инциденти при спазване на процедурата. Екипът изпълнява следните задачи: обслужване на ескалираните от I-во ниво на поддръжка инциденти, анализиране и класифициране на инциденти, разследване и диагностика на инцидента и установяване на средствата и каналите за разрешаване, разрешаване на инцидента и възстановяване на оперативността на всички засегнати компоненти, създаване на база данни за начинът на разрешаване на инцидентите, съдържаща информация както за временните решения (work around), така и за искания за промени;

III-то ниво на поддръжка – екипът се сформира от експерти на Изпълнителя, които разрешават инцидент, ескалиран от екипа на II-ро ниво на поддръжка, осигуряват безпроблемното функциониране на Системата, проактивно изследват инцидент с цел откриване на конкретната причина за възникването му, правят предложения за промени в компонентите, свързани с решаването на регистрирани проблеми, предоставят информация за процеса по управление на проблемите (Problem Management) относно взимане на мерки за предотвратяване повторяемостта на инцидентите.

Процесът на управление на инциденти се осъществява чрез използване на Система за управление на заявки (Service/ Help Desk), собственост на Възложителя или Изпълнителя, която гарантира разпознаването им, тяхната проследимост и причините за възникването им, позволява документиране, комуникиране и одобрение по идентификация, разследване и отстраняване на причини за възникване на инциденти и проблеми.

6.7.3 Управление на проблеми (УП) (problem management) [***Неприложимо***]

В етапа на гаранционна поддръжка се включва процеса по управление на проблеми, целта на който е да минимизира и/или елиминира влиянието на инцидентите, причинени от грешки възникнали в компонентите на системите, платформите, функционалните звена и/или процесите, имащи пряко или косвено отношение към влошаване или невъзможност за предоставяне на услугите към крайните потребители. При УП, екипът от експерти на Изпълнителя трябва:

- да се фокусира върху идентифицирането на причините за възникване на инциденти (root-cause analysis), повторяемостта на идентичните събития и инциденти, които водят до появата и съществуването на грешки.
- да извършва всички необходими дейности за диагностициране и анализиране на причините за възникване на инцидентите и определя начините и методите за разрешаване на проблемите, да дефинира, прилага и да носи пряка отговорност за прилагането на подходящи контролни процедури (Change Management/ Release Management) с цел безпроблемно и качествено имплементиране на одобреното постоянно или временно (work around) решение.
- да подържа база данни инструмент за работа с нея, в която се вписват всички проблеми и съответните им решения (Knowledge Management and Known Error Data Base).
- да обхване двата основни процеса – реактивно и проактивно управление на проблемите, който е част от процеса на непрекъснато подобряване на услугите (Continuous Service Improvement).

6.7.4 Управление на качеството при отстраняване на инциденти и проблеми. Параметри на качеството.

Чрез гаранционната поддръжка Изпълнителят трябва да осигури гарантиране на работоспособността, на мрежовата и информационната сигурност, да поддържа непрекъснатост на работата на Системата, с което се обезпечава неприкосновеността и сигурността на обработваната информация.

[***Неприложимо***]Параметрите на качеството на услугите, които Изпълнителят предлага в етапа на гаранционна поддръжка се изпълняват съгласно споразумение за нивото на предоставяните услуги към потребителите на АО (SLApm).

6.7.5 Минимални изисквания към параметрите на качеството

Системата трябва да работи в режим 7/24/365. Конкретните параметри, свързани с достигането на необходимото ниво на работоспособност през гаранционния период, са дадени в Таблици от 1 до 5.

Таблица 1

Наличност на Системата в проценти и часове на годишна база				
Система	В рамките на работните часове	Максимално сумарно отпадане на Системата в работно време за една година	Извън рамките на работните часове	Максимално сумарно отпадане на Системата в извън работно време за една година
	99,50%	<15 часа	98,00%	<116 часа

Таблица 2

Планиране на прекъсвания (планирана недостъпност) на Системата		
Продължителност на планирана недостъпност		
< 1 час	от 1 до 6 часа	от 6 до 11 часа
По всяко време	Извън работните часове	В почивни дни или по време на официални празници
Забележка: (a) Ако планираното прекъсване може да надхвърли 11 часа трябва да се раздели на две (или повече прекъсвания), които не превишават 11 часа. (b) Работните часове са съгласно Таблица „Дефиниции". (c) Цитираните в таблицата данни и системи са актуални към датата на изготвяне на настоящия документ. При настъпили промени, системите ще бъдат актуализирани.		

Важно: Обявяването на планирано прекъсване става посредством уведомяване на Възложителя минимум 7 работни дни предварително. Уведомяването трябва да съдържа:

- засегната/и система/и;
- начална дата и час;
- крайна дата и час;
- причина.

Таблица 3

Приоритети	
Приоритет	**Въздействие върху работните процеси**
1 Критичен	Критично влияние върху работните процеси. Изисква незабавно действие, като работата продължава до неговото отстраняване. • Пълно прекъсване на системата в момента на възникването и; • Недостъпност до функционалности и информационни ресурси, която пряко и съществено засяга използваемостта им от потребителите.
2 Висок	Съществено влияние върху работните процеси. Изисква ангажиране на необходимите ресурси за отстраняването на проблема, като работата продължава в нормалните работни часове до неговото отстраняване. • Влошаване на качеството на предлагана от приложния софтуер услуга/функционалност или достъп до такава, без пълно прекъсване; • Създаване на сериозен риск от възникване на инцидент с критичен приоритет.
3 Среден	Несъществено влияние върху работните процеси. Изисква ангажиране на необходимите ресурси за отстраняване на проблема, като работата за неговото отстраняване е не-повече от 7 работни дни. • Ограничено въздействие върху дейността, което засяга или създава неудобство за използване на отделни функционалности на приложния софтуер, без да има цялостно отражение върху работата на служители или външни потребители на системата. • Забавяне на отстраняването му може да доведе до възникване на инцидент от по-високо ниво.
4 Нисък	Няма пряко влияние върху работните процеси в момента на възникването му. Изисква ангажирането на необходимите ресурси за отстраняване на проблема, като работата за неговото отстраняване е не-повече от 14 работни дни • Нерешаването на инцидента в определен срок крие потенциален риск от възникване на инцидент с по-висок приоритет. • Може да се свързва с подобряване на функционирането на услуга, чрез промяна или усъвършенстване, както и подобряване на справки или добавяне на нови такива в справочната част на приложния софтуер.

Таблица 4

Параметри на качеството при отстраняване на инцидент				
Приоритет на инцидента	Време за реакция, max	План за решение, max	Начин на отстраняване	Срок за отстраняване на инцидента, max
1	30 минути	2 ч.	В специална версия	6 часа
2	1 час	4 ч.	В специална версия	12 часа
3	1 работен ден	1 седмица	В следваща версия	7 работни дни
4	1 работен ден	1 седмица	В следваща версия	14 работни дни

Забележки:

- Приоритетите се определят от Възложителя, съгласно точка „Определяне на степента на критичност на инцидент“;
- За инциденти от 1 и 2 приоритет, ако за времето на отстраняване на проблема бъде намерено временно решение, с което изцяло се възстановява работоспособността на Системата, Възложителят може да снижи приоритета на инцидента без да го закрива.
- Всички, посочени в таблицата, времена започват да текат от момента на регистриране в Системата за управление на инциденти на Възложителя.
- При обективна невъзможност да бъдат спазени сроковете в таблицата, Възложителят може да ги промени за конкретен инцидент;

Таблица 5

Параметри на качеството при отстраняване на проблем				
Приоритет на проблема	Време за реакция, max	План за решение, max	Начин на отстраняване	Срок за отстраняване на проблема, max
1	1 час	4 часа	В специална версия	24 часа
2	2 часа	24 часа	В специална версия	72 часа
3	1 работен ден	1 седмица	В следваща версия	7 работни дни
4	1 работен ден	1 седмица	В следваща версия	14 работни дни

Забележки:

- За инциденти от 1 и 2 приоритет, ако за времето на отстраняване на проблема бъде намерено временно решение, с което изцяло се възстановява работоспособността на Системата, Възложителят може да снижи приоритета на инцидента без да го закрива.
- Всички, посочени в таблицата, времена започват да текат от момента на регистриране в Системата за управление на инциденти на Възложителя.

6.7.6 Управлението на промените (Change management) [***Неприложимо***]

В техническото си предложение участниците трябва да предложат метод за управление на промените, който ще прилагат при изпълнението на поръчката, съобразявайки се с описаните по-долу изисквания.

Управлението на промените цели да гарантира осигуряването на:

- ускорено и устойчиво развитие в условия на намален риск на работа на Системата;
- минимизиране на неблагоприятното въздействие върху потребителите при нормалната експлоатация на електронните услуги;
- навременното внедряване само на одобрени промени и с минимални грешки;
- ефект от промяната върху всички засегнати компоненти на Системата;
- всички спешни (критични) промени да са прегледани и одобрени;
- навременно и коректно информиране на ключовите заинтересовани лица относно всички аспекти на промяната.

Процесът включва:

- Дефиниране на необходимостта и обхвата на промяната;
- Съгласуване на необходимостта и обхвата на промяната със заинтересованите страни;
- Оценка на въздействието върху бизнес процеси, системна инфраструктура или приложен софтуер, необходимия финансов ресурс, ползите и рисковете свързани с промяната;
- Подаване и регистриране на искане за промяна в Системата за управление на промените на Възложителя;
- Приоритизиране на подадени искания за промяна на база изготвена обосновка относно функционалните и техническите изисквания, необходимите ресурси, законовите и/или договорни изисквания, които налагат промяната;
- Мотивирано одобрение или отказ за одобрение на промяната;
- Планиране, управление и координиране на разработката на промяната. Изготвяне на план за разработка на промяната. В плана, ако е приложимо, се включват и дейности по конвертиране и/или миграция на данни, промени в други компоненти на Системата, засегнати услуги или инфраструктура обслужваща Системата, промени в архивиращи процедури и/или други промени, гарантиращи успешната реализация на промяната;
- Дефиниране, управление и координиране на спешните промени с цел минимизиране на вероятността за последващи инциденти, изработване на оценка на въздействието и одобряване след внедряването на спешната промяна. Създаване на процедура за предоставяне и прекратяване на необходимия достъп до системите и информационните активи за пускане в експлоатация на спешни промени;
- Документиране, контрол и отчитане на дейностите по изпълнение на промяната (включително документиране на отхвърлените промени, проследяване на статуса на одобрените промени и приключване на процеса на промяна) с цел гарантиране, че одобрените промени са внедрени, съгласно плана за внедряване на промяната;

- Актуализиране на системната документация и документацията на засегнатите работни процеси и процедури;
- Приемане на промяната и въвеждане в реална експлоатация, включва:
    - Изготвяне на план за въвеждане в експлоатация на промяната. Като в плана се включват при необходимост и дейности, които са извън обхвата на дейностите по настоящата техническа спецификация, но са предусловие за успешното реализиране на промяната. В този случай тези предусловия се ескалират до Възложителя за предприемане на действия по компетентност;
    - Дефиниране на тестови сценарии и критерии за приемане на промяната, подготовка на тестова среда и фактическо тестване на промяната;
    - Провеждане на тестове по приемане;
    - Подготовка на експлоатационната среда чрез мигриране на всички промени от тестовата среда към експлоатационната (хардуер; мрежови ресурси; операционни системи; приложен софтуер; данни за настройка на системни параметри, номенклатури, вътрешни и/или външни интерфейси; транзакционни данни) и фактическо мигриране;
    - Подготовка на участниците (компоненти на Системата и потребители) в засегнатите от промяната работни процеси, осигуряване на канали за комуникация и обучение;
    - Компилиране на нова версия, инсталиране в реална среда и първоначално съпровождане.
- Приключване на промяната;
- Отчитане на ползите и реалните ефекти от извършената промяна.

Искането за промяна може (допуска се) да се инициира и от двете страни (Възложител и Изпълнител). Упълномощени представители на Възложителя или Изпълнителя могат да инициират искане за промяна. Исканията за промяна се регистрират в Системата за управление на промени на Възложителя.

Регистрираните искания за промени се разглеждат от компетентни органи, където промените се преглеждат и се взема решение за съответното действие по тях.

7 ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ В ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

7.1 Функционални изисквания към информационната система

Всички информационни системи и софтуерните компоненти в администрацията, в т.ч. регистри, интернет страници, вътрешни информационни системи, потребителски интерфейси към съществуващи системи, системи за предоставяне на електронни административни услуги и за електронен документооборот, трябва да отговарят на изискванията на Закона за електронното управление, Закона за киберсигурност, Закона за достъп до обществена информация и Закона за достъп до пространствени данни и подзаконовата нормативна база към тях. Неизпълнението на тези изисквания от страна на

изпълнителите по договори за разработка и/ или надграждане на информационни системи/ регистри/ ЕАУ е основание за неприемане на разработеното софтуерно решение от страна на Бенефициера.

7.1.1 Интеграция с външни информационни системи

За реализиране на основни бизнес процеси Системата трябва да поддържа интеграция в реално време с хоризонталните и централните информационни системи на електронното управление, както следва:

Интеграция с хоризонталните системи на ЕУ

Интеграцията на Системата с хоризонталните системи за електронно управление се осъществява чрез разработване и внедряване на служебен интерфейс за обмен на данни, както следва:

Интеграцията на Системата с хоризонталните системи за електронно управление се осъществява чрез разработване и внедряване на служебен интерфейс за обмен на данни, както следва:

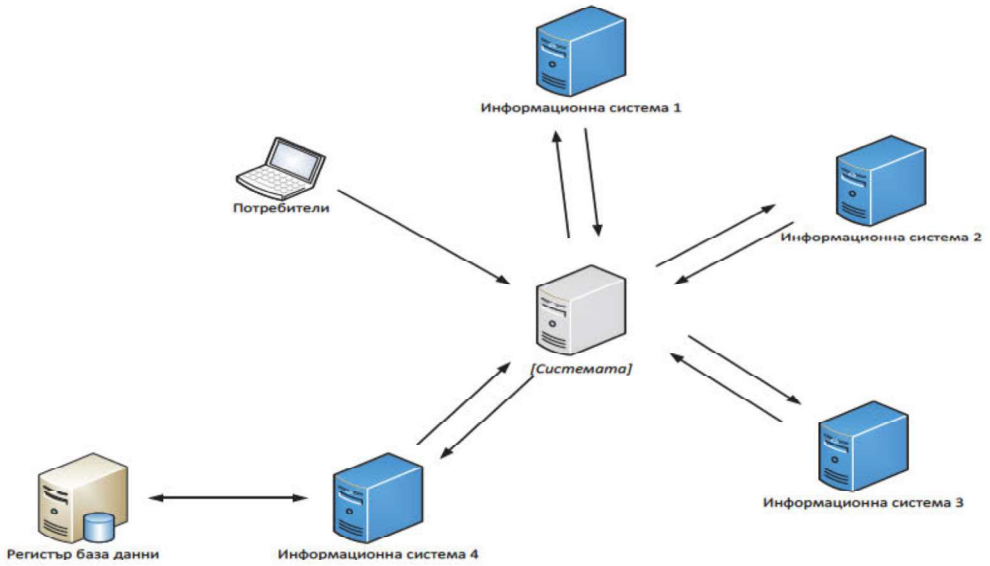
Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F1	Информационна система за електронна автентикация версия 2.0	Задължително, до влизане в сила на Националната схема за електронна идентификация по ЗЕИ.	Ще бъде предвидено в следващо надграждане на Система.
F2	Информационна система за сигурно електронно връчване	Задължително, ако е приложимо.	Приложимо
F3	Информационна система за електронно плащане	Задължително за информационни системи, чрез които се извършват плащания на такси за ЕАУ с ниво на електронизация 4 и други задължения.	*Неприложимо* През Системата не се предоставят ЕАУ и ЕУ и не е необходима интеграция с електронно плащане
F4	Информационна система за електронни форми	Задължително, ако е приложимо.	*Неприложимо* Системата не ползва електронни форми
F5	Информационна система за е-валидация	Задължително, ако е приложимо.	*Неприложимо* Системата не ползва е-валидация

За реализиране на основни бизнес процеси Системата трябва да поддържа интеграция с информационни системи на други администрации:

- НЗОК – по отношение на предоставяне на данни за УИН на лекарите подписали протокол ЛКК/ЕР ТЕЛК за помощно средство;
- НЗИС - по отношение на предоставяне на данни в пациентското досие в НЗИС и мобилното приложение еЗдраве;
- RegiX/НАП – за предоставяне на информация за осигурител от Справка с данни за осигурените лица от подадени декларации по Наредба Н-13 към Кодекса за социално осигуряване;
- ССЕВ – по отношение на връчването на ТП на НОИ, работодател, РДСП и АХУ на ЕР ТЕЛК/НЕЛК

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F6	Интегрираната информационна система на държавната администрация (ИИСДА), в частност Регистъра на услугите, в който се вписват допустимите заявители и получатели на административни услуги - например: проверка на достъпа до съответните обстоятелства, посочване на идентификатор на конкретна административна услуга, за която е нужно извличането на съответните обстоятелства от регистрите;	Задължително, ако чрез Системата се предлагат ЕАУ.	*Неприложимо* Системата не предлага ЕАУ
F7	При реализиране на системи за документооборот на административните органи, касаеща обмена на електронни документи, интеграцията да се извършва съгласно технически протокол, който позволява ○ обмен на документи между различни системи за документооборот в различни администрации; ○ проследяване на движението на документа и етапа на процедурата по разглеждането или съставянето му.	Задължително, ако е приложимо.	*Неприложимо* Системата не предлага система за документооборот

F8	Интеграциите с външни информационни системи и регистри трябва да се реализира чрез стандартен интеграционен слой, съгласно действащите изисквания за оперативна съвместимост	Задължително	Приложимо

7.1.2 Използване на интеграционния слой на електронното управление

Интеграция на Системата чрез използване на интеграционния слой на ЕУ, включващ:

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F9	Интеграционна шина за обмен на справочна и удостоверителна информация (RegiX): - В случай, че Системата се явява първичен регистър на данни, с цел присъединяване към интеграционната шина и в последствие използването на първичните данни от други АО, е необходимо да се предвиди разработката на адаптер, който да се реализира съгласно стандарта,	Задължително	Приложимо

	публикуван на Портала на електронното управление, в раздел „Разработчици“; - При условие, че Системата използва данни от ПАД, трябва да бъде предвидена интеграция с първични регистри чрез стандартен междинен слой или чрез националната схема за електронна идентификация – конкретната реализация трябва да бъде одобрена от Бенефициера след приключване на етапа на бизнес-анализ.		
F10	Интеграционна шина за обмен на електронни документи	Задължително, когато се обменят електронни документи чрез документооборотни системи.	*Неприложимо* Разработката не касае обмен на документи чрез документооборотни системи
F11	Интеграционна шина за достъп и управление на ИТ услуги и данни на МЕУ/МИДТ	Препоръчително	
F12	Информационна система за централизирано поддържане на регистри	Задължително, когато се изграждат регистри, които са били водени на хартия и не са включени в графика за привеждане на регистрите на АО в съответствие със ЗЕУ чрез ИСЦИПР (ПМС 232/20.11.2023 г)	Неприложимо. Разработката не предвижда изграждането на регистри.
F13	Да се реализира служебен интерфейс за автоматизиран онлайн обмен на данни и предоставяне на вътрешни електронни административни услуги.	Задължително	*Неприложимо* Системата не предвижда разработката на вътрешни електронни административни услуги.
F14	Трябва да бъде разработен и внедрен служебен онлайн интерфейс за автоматизирано машинно поискване и предаване на история на изпълнените	Задължително, ако е приложимо.	*Неприложимо* Системата не предвижда разработката на

	транзакции по машинен обмен на данни, предоставените електронни услуги и начислени такси, към информационни системи на други публични институции и доставчици на обществени услуги, с оглед предоставяне на КАО, съгласно действащите изисквания за оперативна съвместимост.		вътрешни електронни административни услуги.

7.1.3 Технически изисквания към интерфейсите

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F15	**Служебните онлайн интерфейси** трябва да се предоставят като уеб-услуги (web-services) и да осигуряват достатъчна мащабируемост и производителност за обслужване на синхронни заявки (sync pull) в реално време, с максимално време за отговор на заявки под 1 секунда за 95% от заявките, които не включват запитвания до регистри и външни системи.	Задължително	Приложимо
F16	Необходимо е да бъде разработен и внедрен служебен онлайн интерфейс за автоматизирано изпращане на транзакционна история към системата за електронна идентификация, съгласно действащите изисквания за оперативна съвместимост.	Задължително	Приложимо
F17	Трябва да бъде разработен и внедрен служебен онлайн интерфейс за електронни разплащания чрез интеграция с Централен виртуален ПОС терминал, позволяващ заплащане на такси за ЕАУ и други по електронен път без дължими преводни такси и комисиони.	Задължително за информационни системи, чрез които се извършват плащания на такси за ЕАУ с ниво на електронизация 4 и други задължения	*Неприложимо* Системата не предвижда разработката на ЕАУ и заплащане на такси.

F18	Всички публични и служебни онлайн интерфейси трябва да бъдат реализирани с поддръжка на режими “push” и „pull”, в асинхронен и синхронен вариант – практическото прилагане на всяка от комбинациите трябва да бъде определено на етап бизнес-анализ и да бъдат съобразени реалните казуси (use cases), които всеки интерфейс обслужва.	Ако е приложимо	Приложимо
F19	Трябва да се реализира интегриране на модул за разпределен кохерентен кеш (Distributed Caching) на „горещите данни“, които Системата получава и/или които се обменят през служебните онлайн интерфейси, като логиката на Системата трябва гарантира кохерентност (Cache Coherency) между кешираните данни и данните, съхранявани в базите данни.	Задължително	Приложимо
F20	Да бъде предвидено създаването и поддържането на тестова среда, достъпна за използване и извършване на интеграционни тестове от разработчици на информационни системи, включително такива, изпълняващи дейности за други администрации или за бизнеса, с цел по-лесно и устойчиво интегриране на съществуващите и бъдещи информационни системи.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при предходно надграждане на Системата.

7.1.4 Електронна идентификация на потребителите

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F21	Електронната идентификация на всички потребители трябва да бъде реализирана в съответствие с	Задължително	Приложимо

	изискванията на Регламент ЕС 910/2014 и ЗЕИ.		
F22	До влизане в сила на националната схема за електронна идентификация по ЗЕИ в Системата трябва да бъде осъществена интеграция с хоризонталната система на електронното управление – е-автентикация v2.0, която поддържа интеграция с външни доставчици на идентичност, съгласно §5 от Преходни и Заключителни разпоредби на НОИИСРЕАУ. Реализацията на интеграцията трябва да бъде осъществена по стандартни протоколи SAML 2.0 и/или OpenID Connect.	Задължително	Ще бъде предвидено в следващо надграждане на Система.
F23	Системата трябва да поддържа и стандартен подход за регистрация на потребители с потребителско име и парола - за потребители, които нямат издадени удостоверения за електронна идентичност, и за потребители, които желаят да продължат да използват електронни административни услуги с КЕП	Препоръчително	*Неприложимо* Вход с КЕП, е реализиран при първоначална разработка на Системата.
Процес по регистрация на потребители			
F24	Да се предостави възможност за визуализиране на информация относно стъпките по регистрация и информация във връзка с процеса за потвърждаване на регистрацията и активиране на потребителския профил. Съвети към потребителите за проверка на настройките на имейл клиентите, свързани с блокиране на спам, и съвети за включване на домейна на Бенефициера в "бял списък“.	Задължително	*Неприложимо* Разработката има реализиран процес при първоначалната разработка на Системата, който не касае регистрация на потребители, което води точката до неприложима.
F25	Да има възможност за избор на потребителско име с контекстна валидация на полетата (in-line	Препоръчително	*Неприложимо*

	validation), включително и за избраното потребителско име и визуализиране на сложността на паролата като "слаба", "нормална" и "силна".		Разработката има установен вход с КЕП, реализиран при първоначална разработка на Системата.
F26	Да се реализира функционалност за потвърждение и активиране на регистрацията чрез изпращане на съобщение до регистрирания имейл адрес на потребителя, с еднократно генериран токън с ограничена времева валидност за потвърждение на регистрацията. Възможност за последващо препращане на имейла за потвърждение, в случай че е бил блокиран от системата на потребителя.	Задължително	*Неприложимо* Посоченото изискване не е предмет на разработката.
F27	При реализиране на вход в Системата с удостоверение за електронна идентичност, по Националната схема за електронна идентификация по ЗЕИ, Системата трябва да използва потребителския профил, създаден в нея, чрез интерфейси и по протоколи съгласно подзаконовата нормативна уредба към Закона за електронната идентификация. В случай че даден потребител има регистриран потребителски профил в Системата, който е създаден преди въвеждането на националната схема за електронна идентификация, Системата трябва да предлага на потребителя възможност за "сливане" на профилите и асоцииране на локалния профил с този от националната система за електронна идентификация. Допустимо е Системата да поддържа и допълнителни данни и метаданни за потребителите, но само такива, които не са включени като реквизити в	Задължително	*Неприложимо* Посоченото изискване не е предмет на разработката.

	централизирания профил на потребителя в системата за електронна идентификация.		
F28	Системата трябва да се съобразява с предпочитанията на потребителите, дефинирани в потребителските им профили в системата за електронна идентификация, по отношение на предпочитаните комуникационни канали и канали за получаване на нотификации.	Задължително	*Неприложимо* Посоченото изискване не е предмет на разработката.

7.1.5 Отворени данни

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F29	Трябва да бъде разработен и внедрен автоматизиран интерфейс за осигуряване на свободен публичен автоматизиран достъп до документите, информацията и данните в Системата (наричани заедно „данните"). Интерфейсът трябва да осигурява достъп до данните в машинночетим, отворен формат, съгласно всички изисквания на Директива 2013/37/ЕС за повторна употреба на информацията в обществения сектор и на Закона за достъп до обществена информация.	Задължително за системи, които предоставят данни по ЗДОИ	Ще бъдат анализирани възможностите за създаване на данни в машинночетим формат и прецизирани в Системен проект
F30	Трябва да бъде разработен и внедрен онлайн интерфейс за предоставяне на пространствени данни, в машинночетим, отворен формат и интеграция с Националния портал за достъп до пространствени данни, съгласно всички изисквания на Директива 2007/2/ЕО и Закона за достъп до пространствени данни. Трябва да се поддържат всички набори от данни, които са изискуеми по Директива 2007/2/ЕО и за които Бенефициера се явява първичен администратор на данните.	Задължително за ИС, които обработват пространствени данни	Ще бъдат анализирани възможностите за създаване на данни в машинночетим формат и прецизирани в Системен проект
F31	Да бъде предвидена разработката и внедряването на отворени онлайн интерфейси	Задължително за системи, които	Ще бъдат анализирани възможностите за

	и практически механизми, които да улеснят търсенето и достъпа до данни, които са на разположение за повторна употреба, като например списъци с основни документи и съответните метаданни, достъпни онлайн и в машинночетим формат, както и интеграция с Портала за отворени данни https://data.egov.bg/, който съдържа връзки и метаданни за списъците с материали, съгласно изискванията на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ).	предоставят данни по ЗДОИ	създаване на данни в машинночетим формат и прецизирани в Системен проект
F32	Трябва да се разработи и да се поддържа актуално публично описание на всички служебни и отворени интерфейси, отворените формати за данни, заедно с историята на промените в тях, в структуриран машинночетим формат.	Задължително	Приложимо.
F33	Трябва да се разработят процеси по предоставяне на данни в отворен, машинночетим формат заедно със съответните метаданни. Форматите и метаданните следва да съответстват на официалните отворени стандарти.	Задължително	Приложимо.

7.1.6 Формиране на изгледи

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F34	Потребителите на Системата трябва да получават разрези на информацията чрез филтриране, пренареждане и агрегиране на данните. Резултатът се представя чрез: ▪ Визуализиране на таблици; ▪ Графична визуализация на екран; ▪ Експорт на данни в един или в няколко от изброените формати – ODF, Excel, PDF, HTML, TXT, XML, CSV и запис върху електронен носител.	Задължително	Приложимо по отношение на справките, които ще бъдат реализирани в рамките на надграждането на системата

7.1.7 Администриране на Системата

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
F35	Системата трябва да осигурява администриране на потребителите и правата за достъп чрез административен панел, с който администраторите на системата да създават профили, управляват, назначават, отнемат роли и права на потребителите.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

7.2 Нефункционални изисквания към информационната система

7.2.1 Авторски права и изходен код

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF1	Всички компютърни програми, които се разработват за реализиране на Системата, трябва да отговарят на критериите и изискванията за софтуер с отворен код.	Задължително	Приложимо.
NF2	Всички авторски и сродни права върху произведения, обект на закрила на Закона за авторското право и сродните му права, включително, но не само, компютърните програми, техният изходен програмен код, структурата и дизайнът на интерфейсите и базите данни, чието разработване е включено в обхвата на проекта, възникват за Бенефициера в пълен обем без ограничения в използването, изменението и разпространението им и представляват произведения, създадени по поръчка на Бенефициера съгласно чл. 42, ал. 1 от Закона за авторското право и сродните му права.	Задължително	Приложимо.
NF3	Приложимите и допустими лицензи за софтуер с отворен код са: • GPL (General Public License) 3.0;	Задължително	Приложимо.

	• LGPL (Lesser General Public License); • AGPL (Affero General Public License); • Apache License 2.0; • New BSD license; • MIT License; • Mozilla Public License 2.0 • EUPL (European Union Public License).		
NF4	Изходният код (Source Code), разработван по проекта, както и цялата техническа документация трябва да бъдат публично достъпни онлайн като софтуер с отворен код от първия ден на разработка чрез използване на система за контрол на версиите и хранилището по глава шеста, раздел IV „Хранилище за изходен код“ от НОИИСРЕАУ.	Задължително	Приложимо.
NF5	Избраният подход за изграждане на резултатния продукт (Системата) трябва да бъде детайлно описан в Системния проект на Изпълнителя. Да се изследва възможността резултатният продукт (Системата) да се изгради частично (библиотеки, пакети, модули) или изцяло на базата на съществуващи софтуерни решения, които са софтуер с отворен код. Когато е финансово оправдано, да се предпочита този подход пред изграждането на собствено софтуерно решение в цялост, от нулата.	Задължително	Приложимо.
NF6	Да бъде предвидено използването на Система за контрол на версиите и цялата информация за главното копие на хранилището, прието за оригинален и централен източник на съдържанието, да бъде достъпна публично, онлайн, в реално време.	Задължително	Приложимо.

7.2.2 Системна и приложна архитектура

Код	Описание	Приложимост	Забележка*

NF7	В Системния проект Изпълнителя трябва да опише добрите практики, които ще прилага по отношение на всеки аспект от системната и приложната архитектура на Системата. Системата трябва да бъде реализирана като разпределена модулна информационна система. Системата трябва да бъде реализирана със стандартни технологии и да поддържа общоприети комуникационни стандарти, които ще гарантират съвместимост на Системата с бъдещи разработки. Съществуващите модули/ функционалности трябва да бъдат рефакторирани и/ или надградени по начин, който да осигури изпълнението на настоящето изискване.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF8	Бизнес процесите и услугите трябва да бъдат проектирани колкото се може по-независимо с цел по-лесно надграждане, разширяване и обслужване. Системата трябва да е максимално параметризирана и да позволява настройка и промяна на параметрите през служебен (администраторски) потребителски интерфейс; Трябва да бъде реализирана функционалност за текущ мониторинг, анализ и контрол на изпълнението на бизнес процесите в Системата.	Препоръчително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата
NF9	При разработката, тестването и внедряването на Системата Изпълнителят трябва да прилага наложили се архитектурни (SOA, MVC или еквивалентни) модели и дизайн-шаблони, както и принципите на обектно ориентирания подход за разработка на	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	софтуерни приложения. Системата трябва да бъде реализирана със софтуерна архитектура, ориентирана към услуги - Service Oriented Architecture (SOA).		
NF10	Взаимодействията между отделните модули в Системата и интеграциите с външни информационни системи трябва да се реализират и опишат под формата на уеб-услуги (Web Services), които да са достъпни за ползване от други системи в държавната администрация, а за определени услуги – и за гражданите и бизнеса. За всеки от отделните модули/ функционалности на Системата следва да се реализират и опишат приложни програмни интерфейси – Application Programming Interfaces (API). Приложните програмни интерфейси трябва да са достъпни и за интеграция на нови модули и други вътрешни или външни системи.	Задължително	Приложимо
NF11	Приложните програмни интерфейси и информационните обекти задължително да поддържат атрибут за версия.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF12	Програмните интерфейси, изискуемите метаданни и атрибути за версия и достъп до стари версии трябва задължително да са налични и готови за използване минимум 24 месеца след публикуване на нова версия.	Задължително	Приложимо.
NF13	Версията на програмните интерфейси, представени чрез уеб-услуги, трябва да поддържа версията по един или няколко от следните начини: • Като част от URL-а;	Задължително	Приложимо.

	• Като GET параметър; • Като HTTP header (Accept или друг).		
NF14	За всеки отделен приложен програмен интерфейс трябва да бъде разработен софтуерен комплект за интеграция (SDK) на поне две от популярните развойни платформи (.NET, Java, PHP).	Задължително	Приложимо.
NF15	Системата трябва да осигурява възможности за разширяване, резервиране и балансиране на натоварването между множество инстанции на сървъри с еднаква роля.	Задължително	Приложимо.
NF16	При разработването на Системата трябва да се предвидят възможни промени, продиктувани от непрекъснато променящата се нормативна, бизнес и технологична среда. Основно изискване се явява необходимостта информационната система да бъде разработена като гъвкава и лесно адаптивна, като отчита законодателни, административни, структурни или организационни промени, водещи до промени в работните процеси.	Задължително	Приложимо.
NF17	Изпълнителят трябва да осигури механизми за реализиране на бъдещи промени в Системата без промяна на съществуващия програмен код. Когато това не е възможно, времето за промяна, компилиране и пускане в експлоатация трябва да е сведено до минимум. Бъдещото развитие на Системата ще се налага във връзка с промени в правната рамка, промени в модела на работа на потребителите, промени във външни системи, интегрирани със Системата, отстраняване на констатирани проблеми,	Задължително	Приложимо.

	промени в модела на обслужване и др. Такива промени ще се извършват през целия период на експлоатация на Системата, включително и по време на гаранционния период.		
NF18	Архитектурата на Системата и всички софтуерни компоненти (системни и приложни) трябва да бъдат така подбрани и/ или разработени, че да осигуряват работоспособност и отказоустойчивост на Системата, както и недискриминационно инсталиране (без различни условия за инсталиране върху физическа и виртуална среда) и опериране в продуктивен режим, върху виртуална инфраструктура, съответно върху Държавния хибриден частен облак (ДХЧО).	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF19	Мрежата на държавната администрация (EECM) ще бъде използвана като основна комуникационна среда и като основен доставчик на защитен Интернет капацитет (Clean Pipe) – изискванията на софтуерните компоненти по отношение на използвани комуникационни протоколи, TCP портове и пр. трябва да бъдат детайлно документирани от Изпълнителя, за да се осигури максимална защита от хакерски атаки и външни проникванията чрез прилагане на подходящи политики за мрежова и информационна сигурност от Бенефициера в инфраструктурата на Държавния хибриден частен облак и EECM.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF20	За търсене трябва да се използват системи за пълнотекстово търсене (например Solr, Elastic Search). Не се	Задължително	Приложимо.

	допуска използването на индекси за пълнотекстово търсене в СУБД.		
NF21	Системата трябва да бъде разработена така, че да позволява използването ѝ от много различни институции (т.нар. multitenancy), като за използване от нова институция не трябва да се изисква нова инсталация.	Задължително, ако е приложимо	Неприложимо. Разработката на Системата не предвижда използването ѝ от много различни институции предвид чувствителността на данните в Системата.
NF22	Трябва да бъде създаден административен интерфейс, чрез който може да бъде извършвана конфигурацията на софтуера.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF23	Всеки обект в системата трябва да има уникален идентификатор.	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка
NF24	Записите в регистрите не трябва да подлежат на изтриване или на промяна, а всяко изтриване или промяна трябва да представлява нов запис	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.

7.2.3 Повторно използване (преизползване) на ресурси и готови разработки

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF25	Проектът следва максимално да преизползва налични публично достъпни инструменти, библиотеки и платформи с отворен код. За реализацията на Системата следва да се използват в максимална степен софтуерни библиотеки и продукти с отворен код.	Задължително	Приложимо

NF26	Изпълнителя следва да представи базов списък със свободните компоненти и средства, които възнамерява да използва. Отворените проекти трябва да отговарят на следните критерии: • За разработката им да се използва система за управление на версиите на кода и да е наличен механизъм за съобщаване на несъответствия и приемане на допълнения; • Да имат разработена техническа документация за актуалната стабилна версия; • Да имат повече от един активен програмист, работещ по развитието им; • Да имат възможност за предоставяне на комерсиална поддръжка; • Да нямат намаляваща от година на година активност; • По възможност проектите да са подкрепени от организации с идеална цел, държавни или комерсиални организации; • По възможност проектите да имат разработени unit tests с code coverage над 50%, а проектът да използва Continuous Integration (CI) подходи – build bots, unit tests run, регулярно използване на статични/динамични анализатори на кода и др.	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.
NF27	Използването на софтуер със затворен код и на инструменти, библиотеки, продукти и системи с платен лиценз става за сметка на Изпълнителя, като е допустимо в	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	случаите, когато липсва подходяща свободна алтернатива с необходимата функционалност или тя не отговаря на горните условия.		
NF28	Ако Изпълнителят предложи внедряване на Системата чрез използване на софтуерно решение със затворен код, то той трябва да обоснове, че това решение е икономически по-изгодно, отколкото разработка на софтуерно решение с отворен код.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата .
NF29	Изпълнителят трябва да осигури поддръжка от комерсиална организация, развиваща основните отворени продукти, които ще бъдат използвани като минимум за операционните системи и софтуерните продукти за управление на базите данни.	Препоръчително	Приложимо.
NF30	При използването на свободни имплементации на софтуерни библиотеки е необходимо да се организира копие (fork) на съответното хранилище в общото хранилище за проекти с отворен код, финансирани с публични средства в България (ttps://git.egov.bg/explore/projects). Използващите свободните библиотеки компоненти задават за "upstream repo" хранилищата, като задължително се реферира използваната версия/ commit identificator.	Задължително	Приложимо.
NF31	Когато се налага промяна в изходния код на използван софтуерен компонент, промените трябва да се извършват във fork хранилището в съответствие с изискванията на	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	основния проект. Изпълнителят трябва да извърши необходимите действия за включване на направените промени в основния проект чрез "pull requests" и извършване на необходимите изисквани от разработчиците на основния проект промени до приемането им. Тези дейности трябва да бъдат извършвани по време на целия проект. При установяване на наличие на нови версии на използваните проекти се извършва анализ на влиянието върху настоящата система. В случаите, при които се оптимизира използвана функционалност, отстраняват се пропуски в сигурността, стабилността или бързодействието, новата версия се извлича и използва след успешното изпълнение на интеграционните тестове.		

7.2.4 Изграждане и поддръжка на множество среди

Изпълнителят трябва да изгради и да поддържа минимум следните логически разделени среди:

Среда	Описание
Среда за развойна дейност (Development)	Чрез Development средата се осигурява работата по разработката, усъвършенстването и развитието на Системата. В тази среда са налични и допълнителните софтуерни системи и инсталации, необходими за управление на разработката – continuous integration средства, системи за автоматизирано тестване и др.
Staging	Чрез Staging средата се извършват тестове преди разгръщане на нова версия от Development средата върху Production средата. В нея се извършват всички интеграционни тестове, както и тестовете за натоварване.

Тестова (Sandbox, Testing)	Чрез Sandbox средата всички, които трябва да се интегрират към Системата, могат да тестват интеграцията си, без да застрашават работата на продукционната среда.
Продукционна (Production)	Това е средата, която е публично достъпна за реална експлоатация и интеграция със съответните външни системи и услуги.

Управлението на средите трябва да става чрез автоматизирана система за провизиране и разгръщане на системните компоненти. При необходимост от страна на Бенефициера Изпълнителят трябва да съдейства за изграждането на нови системни среди.

Изпълнителят може да предложи изграждането на допълнителни среди според спецификите на предложеното решение.

7.2.5 Процес на разработка, тестване и разгръщане

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF32	Процесите, свързани с развитието на Системата, трябва да гарантират висока прозрачност и възможност за обществен контрол над всички разработки по проекта. Изграждането на доверие в гражданите и в бизнеса налага радикално по-висока публичност и прозрачност чрез отворена разработка и публикуването на системите компоненти под отворен лиценз от самото начало на разработката. По този начин те биха могли да съдействат в процесите по развитие и тестване на разработките през целия им жизнен цикъл.	Задължително	Приложимо
NF33	Всички софтуерни приложения, системи, подсистеми, библиотеки и компоненти, които са необходими за реализацията на Системата, трябва да бъдат разработвани като софтуер с отворен код и да бъдат достъпни в публично хранилище. Към настоящия момент следва да се използва общото хранилище за проекти с отворен код, финансирани с публични средства в България (https://git.egov.bg/explore/projects). В случай, че върху част от компонентите, нужни за компилация, има авторски права, те могат да бъдат или в отделно хранилище с	Задължително.	Приложимо.

	подходящия за това лиценз или за тях трябва да бъде предоставен заместващ „mock up“ компонент, така че да не се нарушава компилацията на проекта.		
NF34	За всеки един разработван компонент Изпълнителят трябва да покрие следните изисквания за гарантиране на качеството на извършваната разработка и на крайния продукт: • Документиране на Системата в изходния код, минимум на ниво процедура/функция/клас; • Покритие на минимум 50% от изходния код с функционални тестове; • Използване на continuous integration практики; • Използване на dependency management. Изпълнителят трябва да опише детайлно подхода си за покриване на изискванията.	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.
NF35	Във всеки един компонент на Системата, който се build-ва и подготвя за инсталация (deployment), е необходимо да присъстват следните реквизити: • Дата и час на build; • Място/среда на build; • Потребител извършил/стартирал build процеса. Идентификатор на ревизията от кодовото хранилище на компонента, срещу която се извършва build-ът.	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.

7.2.6 Бързодействие и мащабируемост

7.2.6.1 Контрол на натоварването и защита от DoS/ DDoS атаки

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF36	Системата трябва да поддържа на приложно ниво "Rate Limiting" и/или "Throttling" на заявки от един и същ клиентски адрес както към страниците с уеб-съдържание, така и по отношение на	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.

	заявките към приложните програмни интерфейси, достъпни публично или служебно като уеб-услуги (Web Services) и служебни интерфейси.		
NF37	Системата трябва да позволява конфигуриране от страна на администраторите на лимитите за отделни страници, уеб-услуги и ресурси, които се достъпват с отделен URL/URI.	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.
NF38	Системата трябва да поддържа възможност за конфигуриране на различни лимити за конкретни автентикирани потребители (напр. системи на други администрации) и трябва да предоставя възможност за генериране на справки и статистики за броя заявки по ресурси и услуги.	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.

7.2.6.2 Кохерентно кеширане на данни и заявки

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF39	Отделните информационни системи, подсистеми и интерфейси трябва да бъдат проектирани и да използват системи за разпределен кохерентен кеш в случаите, в които това би довело до подобряване на производителността и мащабируемостта, чрез спестяване на заявки към СУБД или файловите системи на сървърите.	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.
NF40	Изпълнителят трябва да опише детайлно подхода и използваните механизми и технологии за реализация на разпределения кохерентен кеш, както и системните компоненти, които ще използват разпределения кеш.	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.
NF41	Разпределеният кохерентен кеш трябва да поддържа възможност за компресия на	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде

	подходящите за това данни – например тези от текстов тип; компресирането на данни може да бъде реализирано и на приложно ниво.		съобразено при настоящата разработка.
NF42	Използваният алгоритъм за създаване на ключове за съхранение/намиране на данни в кеша не трябва да допуска колизии и трябва оптимално да използва процесорните ресурси за генериране на хешове.	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.
NF43	Изпълнителят трябва да подбере подходящи софтуерни решения с отворен код за реализиране на буфериране и кеширане на данните в оперативната памет на сървърите. В зависимост от конкретните приложни случаи (Use Cases) е допустимо да се използват и внедрят различни технологии, които покриват по-добре конкретните нужди – например решения като Memcached или Redis в комбинация с Redis GeoAPI могат да осигурят порядъци по-висока мащабируемост и производителност за често достъпвани оперативни данни, номенклатурни данни или документи.	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.
NF44	Като минимум разпределен кохерентен кеш трябва да се предвиди при: ▪ Извличане на информация от номенклатури и атомични данни за статус и актуално състояние на партиди от регистри в информационните системи; ▪ Извличане на информация от предефинирани периодични справки; ▪ Информация от лога на транзакциите при достъп с електронно-ИД до дадена услуга;	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.

	▪ Информация за извършените плащания; ▪ Други, които са идентифицирани на етап бизнес и системен анализ. От кеша следва да бъдат изключени прикачени файлове и големи по обем резултати от справки.		

7.2.6.3 Бързодействие

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF45	При визуализация на уеб-страници системите трябва да осигуряват висока производителност и минимално време за отговор на заявки - средното време за заявка трябва да бъде по-малко от 1 секунда, с максимум 1 секунда стандартно отклонение за 95% от заявките, без да се включва мрежовото времезакъснение (Network Latency) при транспорт на пакети между клиента и сървъра *[В случай че функционалните изисквания предвиждат визуализация на справки или сложни електронни документи, изискването се адаптира, като се съобразява спецификата на функционалността].* Трябва да бъдат създадени тестове за натоварване.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

7.2.6.4 Използване на HTTP/2

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF46	С оглед намаляване на служебния трафик, времената за отговор и натоварването на сървърите следва да се използва HTTP/2 протокол при предоставяне на публични потребителски интерфейси с включени като минимум следните възможности:	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	▪ Включена header compression; ▪ Използване на brotli алгоритъм за компресия; ▪ Включен HTTP pipelining; ▪ HTTP/2 Server push, приоритизиращ специфични компоненти, изграждащи страниците (CSS, JavaScript файлове и др.).		
NF47	Публичните потребителски интерфейси трябва да поддържат адаптивен избор на TLS cipher suites според вида на процесорната архитектура на клиентското устройство - AES-GCM за x86 работни станции и преносими компютри (с налични AES-NI CPU разширения), и ChaCha20/Poly1305 за мобилни устройства (основно базирани на ARM процесори).	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF48	Ако клиентският браузър/клиент не поддържа HTTP/2, трябва да бъде предвиден fall-back механизъм към HTTP/1.1. Тази възможност трябва да може лесно да се реконфигурира в бъдеще и да отпадне, когато браузърите/клиентите, неподдържащи HTTP/2, станат незначителен процент.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

7.2.6.5 Подписване на документи

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF49	При реализацията на електронно подписване с всички видове електронен подпис трябва да се подписва сигурен хеш-ключ, генериран на базата на образа/съдържанието, а не да се подписва цялото съдържание.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

NF50	Минимално допустимият алгоритъм за хеширане, който трябва да се използва при електронно подписване, е SHA-256. В случаите, в които не се подписва уеб съдържание (например документи, файлове и др.), е необходимо да се реализира поточно хеширане, като се избягва зареждането на цялото съдържание в оперативната памет.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF51	Системата трябва да поддържа подписване на електронни изявления и електронни документи и с електронни подписи, издадени от Доставчици на доверителни услуги в ЕС, които отговарят на изискванията за унифициран профил на електронните подписи, съгласно подзаконовите правила към Регламент ЕС 910/2014, които влизат в сила и са задължителни от 1 януари 2017 г.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF52	Трябва да бъдат анализирани техническите възможности за реализиране на подписване на електронни изявления и документи без използване на Java аплет и без да се изисква от потребителите да инсталират Java Runtime, като по този начин се осигури максимална съвместимост на процеса на подписване с всички съвременни браузъри. Такава реализация може да бъде осъществена чрез: ▪ използване на стандартни компоненти с отворен код, отговарящи на горните условия, които са разработени по други проекти на държавната администрация и са достъпни в хранилището, поддържано от Министерство на електронното управление – при наличие на такива компоненти в хранилището те трябва да се преизползват и само да бъдат интегрирани в Системата;	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	▪ използване на плъгин-модули с отворен код, достъпни за най-разпространените браузъри (Browser Plug-ins), които са адаптирани и поддържат унифицираните профили на електронните подписи, издавани от доставчик на удостоверителни услуги в ЕС, и съответните драйвери за крайни устройства за четене на сигурни носители или по стандартизиран в националната нормативна уредба протокол за подписване извън браузъра; ▪ чрез интеграция с услуги за отдалечено подписване, предлагани от доставчици на доверителни услуги в ЕС.		

7.2.6.6 Качество и сигурност на програмните продукти и приложенията

Код	Описание	Приложимост	Забележка*
NF53	Да бъде предвидено спазването на добри практики на софтуерната разработка – покритие на изходния код с тестове – над 60%, документиране на изходния код, използване на среда за непрекъсната интеграция (Continuous Integration), възможност за компилиране и пакетиране на продукта с една команда, възможност за инсталиране на нова версия на сървъра с една команда, система за управление на зависимостите (Dependency Management);	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.
NF54	Публичните модули, които ще предоставят информация и електронни услуги в Интернет, трябва да отговарят на актуалните web стандарти за визуализиране на съдържание.	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.

7.2.7 Информационна сигурност и интегритет на данните

Код	Описание	Приложимост	Забележка*

NF55	Не се допуска съхранението на пароли на администратори, на вътрешни и външни потребители и на акаунти за достъп на системи (ако такива се използват) в явен вид. Всички пароли трябва да бъдат защитени с подходящи сигурни алгоритми (напр. BCrypt, PBKDF2, scrypt (RFC 7914) за съхранение на пароли и където е възможно, да се използва и прозрачно криптиране на данните в СУБД със сертификати (transparent data-at-rest encryption).	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF56	Да бъде предвидена система за ежедневно създаване на резервни копия на данните, които да се съхраняват извън инфраструктурата на системата.	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.
NF57	Не се допуска използването на Self-Signed сертификати за публични услуги.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF58	Всички уебстраници (вътрешни и публично достъпни в Интернет) трябва да бъдат достъпни единствено и само през протокол HTTPS. Криптирането трябва да се базира на сигурен сертификат с валидирана идентичност (Verified Identity), позволяващ задължително прилагане на TLS 1.2, който е издаден от удостоверителен орган, разпознаван от най-често използваните браузъри (Google Chrome, Mozilla Firefox). Ежегодното преиздаване и подновяване на сертификата трябва да бъде включено като разходи и дейности в гаранционната поддръжка за целия срок на поддръжката.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF59	Трябва да бъдат извършени тестове за сигурност на всички уебстраници, като минимум чрез автоматизираните средства на SSL Labs за изпитване на сървърна сигурност (https://www.ssllabs.com/ssltest/). За нуждите на автентикация с КЕП трябва	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	да се предвиди имплементирането на обратен прокси сървър (Reverse Proxy) с балансиране на натоварването, който да препраща клиентските сертификати към вътрешните приложни сървъри с нестандартно поле (дефинирано в процеса на разработка на Системата) в HTTP Header-а. Схемата за проксиране на заявките трябва да бъде защитена от Spoofing.		
NF60	Като временна мярка за съвместимост настройките на web сървърите и Reverse Proxy сървърите трябва да бъдат балансирани така, че Системата да позволява използване и на клиентски браузъри, поддържащи по-стария протокол TLS 1.1. Това изключение от общите изисквания за информационна сигурност не се прилага за достъпа на служебни потребители от държавната администрация и доставчици на обществени услуги, които имат служебен достъп до ресурси на Системата.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF61	При разгръщането на всички web услуги (Web Services) трябва да се използва единствено протокол HTTPS със задължително прилагане на минимум TLS 1.2.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF62	Програмният код трябва да включва методи за автоматична санитизация на въвежданите данни и потребителски действия за защита от злонамерени атаки, като минимум SQL инжекции, XSS атаки и други познати методи за атаки, и да отговаря, където е необходимо, на Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

NF63	При проектирането и разработката на компонентите на Системата и при подготовката и разгръщането на средите трябва да се спазват последните актуални препоръки на OWASP (Open Web Application Security Project).	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF64	Трябва да бъде изграден модул за проследимост на действия и събития в Системата. Записът за всяко действие (добавяне, изтриване, модификация, четене) трябва да съдържа следните атрибути: ○ Уникален номер; ○ Точно време на възникване на събитието; ○ Вид (номенклатура от идентификатори за вид събитие); ○ Данни за информационна система, където е възникнало събитието; ○ Име или идентификатор на компонент в информационната система, регистрирал събитието; ○ Приоритет; ○ Описание на събитието; ○ Данни за събитието.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF65	Астрономическото време за удостоверяване настъпването на факти с правно или техническо значение се отчита с точност до година, дата, час, минута, секунда и при технологична необходимост - милисекунда, изписани в съответствие със стандарта БДС ISO 8601:2006.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF66	Астрономическото време за удостоверяване настъпването на факти с правно значение и на такива, за които се изисква противопоставеност, трябва да бъде	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	удостоверявано с електронен времеви печат по смисъла на Глава III, Раздел 6 от Регламент ЕС 910/2014. Трябва да бъде реализирана функционалност за получаване на точно астрономическо време, отговарящо на горните условия от доставчик на доверителни услуги или от държавен орган, осигуряващ такава услуга, отговаряща на изискванията на RFC 3161.		
NF67	Трябва да бъдат проведени тестове за проникване (penetration tests), с които да се идентифицират и коригират слаби места в сигурността на Системата.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF68	При идентификация на регистри и бази данни да се използва електронно удостоверение във формат X.509, издаден за съответния регистър. Идентификацията се осъществява двустранно по протокол TLS (Transport Layer Security - Сигурност на транспортния слой), версия 1.2 или по-висока, дефиниран в Препоръка RFC 5246, приета от IETF	Задължително	*Приложимо по отношение на идентифицираните интеграции в обхвата на надграждането на системата*
NF69	Информационните системи на административните органи да се идентифицират пред регистрите чрез цифров сертификат, двустранно по протокол TLS (Transport Layer Security - Сигурност на транспортния слой), версия 1.2 или по-висока.	Задължително	*Приложимо по отношение на идентифицираните интеграции в обхвата на надграждането на системата*

7.2.8 Използваемост

7.2.8.1 Общи изисквания за използваемост и достъпност

Код	Описание	Приложимост	
NF70	При проектирането и разработката на интернет страници и мобилни приложения трябва да се спазват стандартите за	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	достъпност на потребителския интерфейс за хора с увреждания WCAG 2.1.		
NF71	Съдържанието на интернет страниците и мобилните приложения на административните органи, на доставчиците на обществени услуги и на лицата, осъществяващи публични функции, трябва да отговаря на последната обнародвана в Официалния вестник на Европейския съюз версия на хармонизирания стандарт EN 301 549, освен в случаите по чл. 58в, ал. 2 или 3 от ЗЕУ.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF72	Всички ресурси трябва да са достъпни чрез GET заявка на уникален адрес (URL). Не се допуска използване на POST за достигане до формуляр за подаване не заявление, за генериране на справка и други.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF73	Функционалностите на потребителския интерфейс на Системата трябва да бъдат независими от използваните от потребителите интернет браузъри и устройства, при условие че последните са версии в период на поддръжка от съответните производители. Трябва да бъде осигурена възможност за ползване на публичните модули на приложимите услуги през мобилни устройства – таблети и смарт-телефони, чрез оптимизация на потребителските интерфейси за мобилни устройства (Responsive Design). При използване на Captcha, се осигуряват алтернативни форми с използване на изходи за различни видове сетивни възприятия, съобразени с различните увреждания.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

NF74	Не се допуска използване на Captcha като механизъм за ограничаване на достъпа до документи и/или услуги. Алтернативно, Системата трябва да поддържа "Rate Limiting" и/или "Throttling" съгласно изискванията в т. **7.1.1.** от настоящите изисквания. Допуска се използването на Captcha единствено при идентифицирани много последователни опити от предполагаем „бот“.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF75	Трябва да бъде осигурен бърз и лесен достъп до електронните услуги и те да бъдат промотирани с подходящи навигационни елементи на публичната интернет страница – банери, елементи от главното меню и др.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF76	Публичните уеб страници на Системата трябва да бъдат проектирани и оптимизирани за ефективно и бързо индексиране от търсещи машини с цел популяризиране сред потребителите и по-добра откриваемост при търсене по ключови думи и фрази. При разработката на страниците и при изготвяне на автоматизираните процедури за разгръщане на нова версия на Системата трябва да се използват инструменти за минимизиране и оптимизация на размера на изходния код (HTML, JavaScript и пр.) с оглед намаляване обема на файловете и по-бързо зареждане на страниците.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF77	Не се допуска използването на HTML Frames, за да не се пречи на оптимизациите за търсещи машини.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF78	При разработката на публични уеббазирани страници трябва да се използват и да се реализира поддръжка на:	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	○ Стандартните семантични елементи на HTML5 (HTML Semantic Elements); ○ JSON-LD 1.0 (http://www.w3.org/TR/json-ld/); ○ Open Graph Protocol (http://ogp.me) за осигуряване на поддръжка за качествено споделяне на ресурси в социални мрежи и мобилни приложения.		
NF79	В екранните форми на Системата трябва да се използват потребителски бутони с унифициран размер и лесни за разбиране текстове в еднакъв стил.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF80	Всички текстови елементи от потребителския интерфейс трябва да бъдат визуализирани с шрифтове, които са подходящи за изобразяване на екран и които осигуряват максимална съвместимост и еднакво възпроизвеждане под различни клиентски операционни системи и браузъри. Не се допуска използването на серифни шрифтове (Serif).	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF81	Полета, опции от менюта и командни бутони, които не са разрешени конкретно за ролята на влезлия в системата потребител, не трябва да са достъпни за този потребител. Това не отменя необходимостта от ограничаване на достъпа до бизнес логиката на приложението чрез декларативен или програмен подход.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF82	Всяка екранна форма трябва да има наименование, което да се изписва в горната част на екранната форма. Наименованията трябва да подсказват на потребителя какво е предназначението на формата.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

NF83	Всички търсения трябва да са нечувствителни към малки и главни букви.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF84	Полетата за пароли трябва задължително да различават малки и главни букви.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF85	Полетата за потребителски имена трябва да позволяват използване на имейл адреси като потребителско име, включително да допускат всички символи, регламентирани в RFC 1123, за наименуването на хостове.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF86	Главните и малките букви на въвежданите данни се запазват непроменени, не се допуска Системата да променя капитализацията на данните, въвеждани от потребителите.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF87	Системата трябва да позволява въвеждане на данни, съдържащи както български, така и символи на официалните езици на ЕС.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF88	Наименованията на полетата следва да са достатъчно описателни, като максимално се доближават до характера на съдържащите се в тях данни.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF89	Системата трябва да поддържа прекъсване на потребителски сесии при липса на активност. Времето трябва да може да се променя от администратора на системата без промяна в изходния код. Настройките за време за прекъсване на неактивни сесии трябва да включват и възможността администраторите да дефинират стилизирана страница с информативно съобщение, към която Системата да пренасочва автоматично браузърите на потребителите в случай на прекъсната сесия.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

NF90	Дългите списъци с резултати трябва да се разделят на номерирани страници с подходящи навигационни елементи за преминаване към предишна, следваща, първа и последна страница, към конкретна страница. Навигационните елементи трябва да са логически обособени и свързани със съответния списък и да се визуализират в началото и в края на HTML контейнера, съдържащ списъка.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF91	За големите йерархически категоризации трябва да се предвиди възможност за навигация по нива или чрез отложено зареждане (lazy load).	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF92	Интернет страниците на администрациите трябва отговарят на правилата за институционална идентичност, определени от министъра на електронното управление. Наименованията на домейните и поддомейните, използвани от административните органи за официалните им интернет страници и портали трябва да отговарят на изискванията на чл. 47 от НОИИСРЕАУ. Ако се използват споделени информационни ресурси от ДХЧО за инсталиране на Системата, за публичен достъп в интернет може да се използват поддомейни на egov.bg със следната конвенция: [име на система].egov.bg. Например: iara-iss.egov.bg, strategy.egov.bg и др.	Задължително	*Неприложимо* Разработката не предвижда използването на споделените ресурси на ДХЧО.

7.2.8.2 Интернационализация

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF93	Системата трябва да може да съхранява и едновременно да визуализира данни и съдържание, което е въведено/генерирано на различни езици.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

NF94	Всички софтуерни компоненти на Системата, използваните софтуерни библиотеки и развойни комплекти, приложните сървъри и сървърите за управление на бази данни, елементите от потребителския интерфейс, програмно-приложните интерфейси, web услугите и др. трябва да поддържат стандартно и да са конфигурирани изрично за спазване на минимум Unicode 5.2 стандарт при съхранението и обработката на текстови данни, съответно трябва да се използва само UTF-8 кодиране на текстовите данни.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF95	Всички публично достъпни потребителски интерфейси следва да поддържат многоезичност, като минимум български и английски език.	Задължително	*Неприложимо* Разработката касае достъпност единствено и само на територията на страната, поради което посоченото изискване е неприложимо от гледна точка английска версия на потребителския интерфейс.
NF96	Публичната част на Системата трябва да бъде разработена и да включва набори с текстове на минимум два официални езика в ЕС, а именно български и английски език. Преводите на английски език трябва да бъдат осъществени професионално, като не се допуска използването на средства за машинен превод без ръчна проверка и корекции от професионални преводачи.	Задължително	*Неприложимо* Разработката касае достъпност единствено и само на територията на страната, поради което посоченото изискване е неприложимо от гледна точка английска версия на потребителския интерфейс.
NF97	Версиите на съдържанието на съответните езици трябва да включват всички текстове, които се визуализират във всички елементи на потребителския интерфейс, справките, генерираните от системата електронни документи, съобщения, нотификации, имейл съобщения, номенклатурите и таксономиите и др. Данните, които се съхраняват в Системата	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	само на български език, се изписват/визуализират на български език.		
NF98	Системата трябва да позволява превод на всички многоезични текстове с подходящ потребителски интерфейс, достъпен за администратори на Системата, без промени в изходния код. Модулът за превод на текстове, използвани в Системата, трябва да поддържа и контекстни референции, които да позволяват на администраторите да тестват и да проверяват бързо и лесно направените преводи и тяхната съгласуваност в реалните екрани, страници и документи.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF99	Публичната част на Системата трябва да позволява превключване между работните езици на потребителския интерфейс в реално време от профила на потребителя и от подходящ, видим и лесно достъпен навигационен елемент в горната част на всяка страница, който включва не само текст, но и подходяща интернационална икона за съответния език.	Задължително	*Неприложимо* Разработката касае достъпност единствено и само на територията на страната, поради което посоченото изискване е неприложимо.
NF100	При визуализация на числа трябва да се използва разделител за хиляди (интервал).	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF101	При визуализация на дати и точно време в елементи от потребителския интерфейс в генерирани справки или в електронни документи всички формати за дата и час трябва да са съобразени с избрания от потребителя език/локация в настройките на неговия профил: • За България стандартният формат е „DD.MM.YYYY HH:MM:SS”, като наличието на време към датата е в зависимост от вида на	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	визуализираната информация и бизнес-смисъла от показването на точно време; • Системата трябва да поддържа и всички формати съгласно ISO БДС 8601:2006.		

7.2.8.3 Изисквания за използваемост на потребителския интерфейс

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF102	Електронните форми за подаване на заявления и за обявяване на обстоятелства трябва да бъдат реализирани с AJAX или с аналогична технология, като по този начин се гарантират следните функционалности: • Контекстна валидация на въвежданите данни на ниво "поле" от форма и контекстни съобщения за грешка/невалидни данни в реално време; • Възможност за избор на стойности от номенклатури чрез търсене в списък по част от дума (autocomplete) и визуализиране на записи, отговарящи на въведеното до момента, без да е необходимо пълните номенклатури да са заредени в браузъра на клиента и потребителят да скорлира дълги списъци с повече от 10 стойности.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF103	В електронните форми трябва да бъде реализирана валидация на въвежданите от потребителите данни на ниво "поле" (in-line validation). Валидацията трябва да се извършва в реално време на сървъра, като при успешна валидация данните от	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	съответното поле следва да бъдат запазени от сървъра.		
NF104	Системата трябва да гарантира, че въведените, валидираните и запазените от сървъра данни остават достъпни за потребителите дори за процеси, които не са приключили, така че при волно, неволно или автоматично прекъсване на потребителската сесия поради изтичане на периода за допустима липса на активност потребителят да може да продължи съответния процес след повторно влизане в системата, без да загуби въведените до момента данни и прикачените до момента електронни документи.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF105	Трябва да бъде реализирана възможност за добавяне и редактиране от страна на администраторите на Системата, без да са необходими промени в изходния код, на контекстна помощна информация за: ○ всяка електронна форма или стъпка от процес, за която има отделен екран/форма; ○ всяка група полета за въвеждане на данни (в случаите, в които определени полета от формата са групирани тематично); ○ всяко отделно поле за въвеждане на данни.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF106	Трябва да бъде разработена контекстна помощна информация за всички процеси, екрани и електронни форми, включително ясни указания за попълване и разяснения за особеностите при попълване на различните групи полета или на отделни полета.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

NF107	Контекстната помощна информация, указанията към потребителите и информативните текстове за всяка електронна административна услуга не трябва да съдържат акроними, имена и референции към нормативни документи, които са въведени като обикновен текст (plain-text). Всички акроними, референции към нормативни документи, формуляри, изисквания и др. трябва да бъдат разработени като хипервръзки към съответните актуални версии на нормативни документи и/или към съответния речник/списък с акроними и термини.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF108	Достъпът на потребителя до контекстната помощна информация трябва да бъде реализиран по унифициран и консистентен начин чрез подходящи навигационни елементи, като например чрез подходящо разположени микро-бутони с икони, разположени до/пред/след етикета на съответния елемент, за който се отнася контекстната помощ, или чрез обработка на "Mouse Hover/Mouse Over" събития.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF109	При проектирането и реализацията на потребителския интерфейс трябва да се отчете, че той трябва да бъде еднакво използваем и от мобилни устройства (напр. таблети), които не разполагат с мишка, но имат чувствителни на допир екрани.	Задължително	Приложимо
NF110	Потребителският интерфейс следва да бъде достъпен за хора с увреждания съгласно изискванията на чл. 48, ал. 5 от ЗОП.	Задължително	Приложимо

7.2.8.4 Изисквания за използваемост в случаи на прекъснати бизнес процеси

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF111	Системата трябва да съхранява перманентно всеки започнал процес/процедура по подаване на заявление или обявяване на обстоятелства, текущия му статус и всички въведени данни и прикачени документи дори ако потребителят е прекъснал волно или неволно потребителската си сесия.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF112	При вход в системата потребителят трябва да получава прегледна и ясна нотификация, че има започнати, но недовършени/ неизпратени/ неподписани заявления, и да бъде подканен да отвори модула за преглед на историята на транзакциите.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF113	Модулът за преглед на историята на транзакциите трябва да поддържа следните функционалности: • Да визуализира списък с историята на подадените заявления, като минимум със следните колони – дата, входящ номер, код на тупа формуляр, подател (име на потребител и имена на физическото лице - подател), статус на заявлението; • Да предлага видни и лесни за използване от потребителите контроли/инструменти: - за филтриране на списъка (от дата до дата, за предефинирани периоди, като "последния един месец", "последната една година";	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	- сортиране на списъка по всяка от колоните, без това да премахва текущия филтър; - свободно търсене по ключови думи по всички колони в списъка и метаданните на прикачените/свързаните документи със заявленията, което да води до динамично филтриране на списъка.		

7.2.8.5 Изисквания за проактивно информиране на потребителите

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF114	За всички публични интернет страници трябва да бъде реализирана функционалност за публикуване на всяко периодично обновявано съдържание (новини, обявления, обществени поръчки, отворени работни позиции, нормативни документи, отговори по ЗДОИ и др.) в стандартен формат (RSS 2.x, Atom или еквивалент), както и поддържането на публично достъпни статистики за посещаемостта на страницата.	Задължително	*Неприложимо* Предвид чувствителността на данни съдържащи се в Системата посоченото изискване е неприложимо.
NF115	Системата трябва да поддържа възможност за автоматично генериране на електронни бюлетини, които да се разпращат периодично или при настъпване на събития по електронна поща до регистрираните в Системата потребители, които са заявили или са се съгласили да получават такива бюлетини; Потребителите трябва да имат възможност да настройват предпочитанията през потребителския си профил в Системата.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

7.2.9 Системен журнал

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF116	Атрибутите, които трябва да се запазват при всеки запис, трябва да включват като минимум следните данни: • дата/час на действието; • модул на системата, в който се извършва действието; • действие; • обект, над който е извършено действието; • допълнителна информация; • IP адрес и браузър на потребителя.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF117	По време на работа на системата потребителският журнал трябва да се записва в специализиран компонент, който поддържа много бързо добавяне на записи; този подход се налага, за да не се забавя излишно работата на Системата.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF118	Специална фонова задача трябва да акумулира записаните данни и да ги организира в отделна специално предвидена за целта база данни, отделна от работната база данни на системата.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF119	Данните в специализираната база данни трябва да се архивират и изчистват, като в специализираната база данни трябва да бъде достъпна информация за не повече от 2 месеца назад; при необходимост от информация за предишен период	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	администраторът на системата трябва първо да възстанови архивните данни.		
NF120	Трябва да бъде предоставен достъп до системния журнал на органите на реда чрез потребителски или програмен интерфейс; за достъпа трябва да се изисква електронна идентификация.	Задължително	Приложимо

7.2.10 Дизайн на бази данни и взаимодействие с тях

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF121	Дизайнът на схемата на базата данни (ако има такава) трябва да бъде с максимално ниво на нормализация, освен ако това не би навредило сериозно на производителността.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF122	Базата данни трябва да може да оперира в клъстер, в определени случаи следва да бъде използван т.нар. sharding.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF123	Имената на таблиците и колоните трябва да следват унифицирана конвенция.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF124	Трябва да бъдат създадени индекси по определени колони, така че да се оптимизират най-често използваните заявки; създаването на индекс трябва да е мотивирано и подкрепено със замервания.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF125	Връзките между таблици трябва да са дефинирани чрез foreign key.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

NF126	Периодично трябва да бъде правен анализ на заявките, включително чрез EXPLAIN (при SQL бази данни), и да бъдат предприети мерки за оптимизиране на бавните такива.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF127	Задължително трябва да се използват транзакции, като нивото на изолация трябва да бъде мотивирано в предадената документация.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF128	При операции върху много записи (batch) следва да се избягват дългопродължаващи транзакции.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF129	Заявките трябва да бъдат ограничени в броя записи, които връщат.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF130	При използване на ORM или на друг слой на абстракция между приложението и базата данни, трябва да се минимизира броят на излишните заявки (т.нар. n+1 selects проблем).	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF131	При използване на нерелационна база данни трябва да се използват по-бързи и компактни протоколи за комуникация, ако такива са достъпни.	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.
NF132	При обработката на данните да се спазват формализираните описания, които подлежат на задължително унифициране: 1. имена; 2. адрес;	Задължително	*Неприложимо* Реализирано при първоначална разработка на Системата.

	3. единен граждански номер; 4. личен номер на чужденец; 5. ЛН - личен номер (за гражданите на Европейския съюз и техните семейства); 6. единен идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията; 7. единен идентификационен код (код по БУЛСТАТ); 8. служебен номер по чл. 84, ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс; 9. наименование на юридическо лице; 10. телефонни номера; 11. други, определени от министъра на електронното управление.		
NF133	Във връзка с изискванията за оперативна съвместимост, при разработка на Системата да се предвиди: • използването на дефинираните вече обекти в Регистъра на информационните обекти; • вписване на формализирани описания на данните, ако чрез Системата се обработват данни, за които АО е първичен администратор.	Задължително	Изискването е реализирано на предходен проект, ще бъде съобразено при настоящата разработка.

7.2.11 Изисквания по отношение на киберсигурност в съответствие с чл. 12, ал. 1 от НМИМИС

С цел достигане на изискваното ниво на сигурност на информацията, в мрежите и информационните системи следва да се предвидят следните изисквания:

Код	Описание	Приложимост	Забележка
NF134	Да бъдат включени адекватни и комплексни изисквания за мрежова и информационна сигурност, основани на анализ и оценка на риска, с цел да се	Задължително	Приложимо

	гарантира, че изискваното ниво на сигурност на информацията, мрежите и информационните системи е заложено още в етапа на разработка и внедряване		
NF135	Да се представят анализ и оценка на риска, които да послужат като основа за включването на адекватни и комплексни изисквания за мрежова и информационна сигурност.	Задължително	Приложимо
NF136	Ненужните портове по протоколи TCP и User Datagram Protocol (UDP) да бъдат забранени чрез адекватно конфигуриране на използваните софтуерни решения, хардуерни устройства и оборудване за защита и контрол на трафика.	Задължително	Приложимо
NF137	Да се използва отделна, изолирана от другите информационни и комуникационни системи и от интернет, подходящо защитена среда (мрежа, система, софтуер и др.) за целите на администриране на информационните и комуникационните системи и техните компоненти. Тази среда трябва да не се използва за други цели.	Задължително	Приложимо
NF138	Да се валидират всички входни данни, постъпващи от клиента, включително съдържанието, предоставено от потребителя и съдържанието на браузъра, като headers на препращащия и потребителски агент	Задължително	Приложимо
NF139	Всички данни да бъдат кодирани с HTML, изпращани от клиента и показвани в уеб страница.	Задължително	Приложимо

NF140	Да се ограничават заявките и по-специално по максимална дължина на съдържанието, максимална дължина на заявката и максимална дължина на заявката по URL.	Задължително	Приложимо
NF141	Да се конфигурират типът и размерът на headers, които уеб сървърът ще приеме.	Задължително	Приложимо
NF142	Да се ограничава времетраенето на връзката (connection Timeout) - времето, за което сървърът изчаква всички headers на заявката, преди да я прекъсне, както и минималният брой байтове в секунда при изпращане на отговор на заявка.	Задължително	Приложимо
NF143	Да се въведе ограничение на броя неуспешни опити за влизане в системата	Задължително	Приложимо
NF144	Да не се допуска извеждането на списък на уеб директориите.	Задължително	Приложимо
NF145	Бисквитките (cookies) задължително да имат: • флаг за защита (security flag), който инструктира браузъра, че „бисквитката“ може да бъде достъпна само чрез защитени SSL канали; • флаг HTTP only, който инструктира браузъра, че „бисквитката“ може да бъде достъпна само от сървъра, а не от скриптовете, от страна на клиента.	Задължително	Приложимо
NF146	Да се предвидят и предприемат мерки за защита на DNS, като задължително се прилага DNSSEC (Domain Name System Security Extensions);	Задължително	Приложимо
NF147	По отношение на системните записи (Logs) да бъдат предвидени следните възможности:	Задължително	Приложимо

	• в сървъри за приложения, които поддържат критични дейности, сървъри от системната инфраструктура, сървъри от мрежовата инфраструктура, охранителни съоръжения, станции за инженеринг и поддръжка на индустриални системи, мрежово оборудване и работни места на администратори се регистрират автоматично всички събития, които са свързани най-малко с автентикация на потребителите, управление на профилите, правата на достъп, промени в правилата за сигурност и функциониране на информационните и комуникационните системи; • за всяко от тези събития в записите се отбелязва с астрономическото време, когато е настъпило събитието; • да бъде предвидена възможност за синхронизиране на часовниците на компоненти на информационните и комуникационните системи, като се използва протокол NTP V4 (Network Time Protocol, версия 4.0 и следващи), основан на RFC 5905 на IETF от 2010 г., като се осигурява хронометрична детерминация с времевата скала на UTC (Coordinated Universal Time), или аналогичен; • да се предвиди как информацията ще бъде архивирана за срок не по-кратък от дванадесет месеца		

8 ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРОЕКТА

8.1 Функционалност „Запитване от работодател“

8.1.1 Изисквания

Да бъде реализирана функционалност, която да осигурява обработка на запитвания от работодател в съответствие с нормативно определените условия и права за достъп до информация.

Функционалността следва да осигурява:

- идентифициране на заявителя;
- въвеждане и обработка на необходимите данни за запитването;
- извършване на необходимите проверки;
- предоставяне на резултат от обработката;
- регистриране и проследяване на действията по запитването;
- прилагане на съответните правила за достъп и защита на информацията.

8.1.2 Очакван резултат

Реализирана и интегрирана в ИСКМЕ функционалност „Запитване от работодател“, позволяваща електронна обработка и проследяване на запитванията.

8.2 Управление на срокове и допълнителна документация

8.2.1 Изисквания

Да бъде реализирана функционалност за спиране на срока за разглеждане на заявление при отправено към пациента искане за предоставяне на допълнителна документация.

Функционалността следва да осигурява:

- отразяване на искането за допълнителна документация;
- автоматизирано отразяване на съответния статус;
- спиране на срока за разглеждане съгласно приложимите правила;
- възобновяване на срока при изпълнение на поставеното изискване;
- проследимост на действията и промените в статуса.

8.2.2 Очакван резултат

Автоматизиран и проследим процес за управление на срока за разглеждане на заявленията при изискване на допълнителна документация.

8.3 Управление на жалби срещу ЕР ТЕЛК и ЕР НЕЛК

8.3.1 Изисквания

Да бъдат реализирани необходимите промени в ИСКМЕ за:

- завеждане на жалба срещу ЕР ТЕЛК при допустимите случаи, без да е отразено връчването на решението, преди връщане на обратна разписка;
- въвеждане на жалба по ЕР НЕЛК с изтекла валидност, когато това е допустимо съгласно приложимите правила;

- коректно отразяване на съответните статуси и събития;
- осигуряване на пълна проследимост на действията по жалбата.

8.3.2 Очакван резултат

Оптимизиран процес за регистриране и обработка на жалби и намаляване на необходимостта от ръчни действия и заобиколни процедури.

8.4 Надграждане на модул „Заявления“

8.4.1 Изисквания

Да бъде надграден модул „Заявления“ с възможност за отбелязване и прикачване на декларация по чл. 69а от Наредба за медицинската експертиза при настъпване на съответната законодателна и нормативна промяна.

8.4.2 Очакван резултат

Разширена функционалност на модул „Заявления“, осигуряваща обработка и съхранение на необходимата декларация като част от съответното заявление.

8.5 Надграждане на нотификациите към НЗИС и еЗдраве

8.5.1 Изисквания

Да бъде надградена функционалността за подаване на нотификации към НЗИС и еЗдраве, така че да отразява актуалните процеси и статуси на медицинската експертиза.

8.5.2 Очакван резултат

Актуализиран и надежден обмен на информация между ИСКМЕ, НЗИС и еЗдраве.

8.6 Надграждане на електронното връчване чрез ССЕВ

8.6.1 Изисквания

Да бъде надградена функционалността за електронно връчване на ЕР ТЕЛК/НЕЛК чрез ССЕВ до:

- ТП на НОИ;
- работодател;
- РДСП;
- АХУ.

Да се осигури коректно формиране, изпращане, проследяване и отразяване на резултата от връчването.

8.6.2 Очакван резултат

Подобрен и проследим процес за електронно връчване на експертни решения чрез ССЕВ.

8.7 Интеграция с ИСДПЕБУКСЕЕ

8.7.1 Изисквания

Да бъде реализирана интеграция между ИСКМЕ и ИСДПЕБУКСЕЕ при спазване на приложимите изисквания за оперативна съвместимост, информационна сигурност, защита на личните данни и контрол на достъпа.

Интеграцията следва да осигури необходимия за изпълнение на определените бизнес процеси обмен на данни между двете системи.

8.7.2 Очакван резултат

Реализирана интеграция между ИСКМЕ и ИСДПЕБУКСЕЕ и осигурен автоматизиран обмен на необходимата информация.

8.8 Надграждане на публичната част на ИСКМЕ

8.8.1 Изисквания

Да бъде надградена публичната част на ИСКМЕ с възможност пациентите да добавят документи към своето производство до момента преди издаване на ЕР ТЕЛК.

Функционалността следва да осигурява:

- добавяне и прикачване на документи;
- валидиране на допустимите файлови формати и размери;
- свързване на документите с конкретното производство;
- регистриране на дата и час на предоставяне;
- проследимост на извършените действия.

8.8.2 Очакван резултат

Подобрена възможност за електронно предоставяне на допълнителни документи от пациентите и намаляване на необходимостта от използване на други канали за предоставянето им.

8.9 Промяна на функционалността за подписване на ЕР НЕЛК

8.9.1 Изисквания

Да бъде реализирана промяна във функционалността за подписване на ЕР НЕЛК от състава, съобразена с приложимия процес по формиране и подписване на експертното решение.

8.9.2 Очакван резултат

Оптимизиран процес за подписване и приключване на ЕР НЕЛК.

8.10 Оптимизация на статусите на ЕР ТЕЛК

8.10.1 Изисквания

Да бъде оптимизиран моделът на статусите на ЕР ТЕЛК в ИСКМЕ с цел:

- ясно и еднозначно отразяване на текущото състояние на експертното решение;
- коректно управление на преходите между статусите;
- синхронизиране на статусите с интегрираните системи;
- подобряване на проследимостта на процеса.

8.10.2 Очакван резултат

Оптимизиран и унифициран модел на статусите на ЕР ТЕЛК.

8.11 Надграждане на адаптера за RegiX

8.11.1 Изисквания

Да бъде надграден адаптерът за връзка между ИСКМЕ и RegiX с оглед отразяване на оптимизираните статуси на ЕР ТЕЛК и осигуряване на коректно предоставяне на данните към потребителите на информацията.

8.11.2 Очакван резултат

Актуализиран адаптер за RegiX, осигуряващ коректен и съгласуван обмен на информация съобразно променения модел на статусите.

8.12 Надграждане на модул „Справки“

8.12.1 Изисквания

Да бъде надграден модул „Справки“ с необходимите промени, произтичащи от реализираните функционалности, промените в статусите и новите интеграции.

Да се осигури възможност за извеждане на актуална, достоверна и проследима информация за нуждите на потребителите и контрола върху процесите.

8.12.2 Очакван резултат

Разширени и актуализирани справочни възможности на ИСКМЕ, съобразени с реализираните в рамките на проекта промени.

9 ДОКУМЕНТАЦИЯ

9.1 Изисквания към документацията

▪ Цялата документация и всички технически описания, ръководства за работа, администриране и поддръжка на Системата, включително и на нейните съставни части, трябва да бъдат налични и на български език;

▪ Всички документи трябва да бъдат предоставени от Изпълнителя в електронен формат (ODF/ /Office Open XML/MS Word DOC/RTF/PDF/HTML или др.), позволяващ пълнотекстово търсене/търсене по ключови думи и копиране на части от съдържанието от оригиналните документи във външни документи, за вътрешна употреба на Бенефициера;

▪ Навсякъде, където в документацията има включени диаграми или графики, те трябва да бъдат вградени в документите в оригиналния си векторен формат;

▪ Детайлна техническа документация на програмния приложен интерфейс (API), включително за поддържаните уеб услуги, команди, структури от данни и др. Документацията да бъде придружена и с примерен програмен код и/или библиотеки (SDK) за реализиране на интеграция с външни системи, разработен(и) на Java или .NET. Примерният код трябва да е напълно работоспособен и да демонстрира базови итерации с API-то:

- Регистриране на крайна точка (end-point) за получаване на актуализации от Системата в реално време;
- Заявки за получаване на номенклатурни данни (списъци, таксономии);
- Заявки за актуализиране на номенклатурни данни (списъци, таксономии);
- Регистрация на потребител;
- Идентификация и оторизация на потребител или уеб услуга;

▪ Документацията за приложния програмен интерфейс (API) трябва да бъде публично достъпна;

▪ Всеки предоставен REST приложно-програмен интерфейс трябва да бъде документиран чрез API Blueprint Swagger или чрез аналогична технология. Аналогично представяне трябва да бъде изготвено и за SOAP интерфейсите;

- Ръководства на крайния ползвател на Системата.

9.2 Прозрачност и отчетност

Документацията, предоставена от Изпълнителя на Бенефициера, трябва да бъде:

- на български език;
- в електронен формат; копирането и редактирането на предоставените документи следва да бъде лесно осъществимо.

Минимално изискуемата документация по проекта включва долуизброените документи.

9.3 Системен проект

Изпълнителят на настоящия проект трябва да дефинира в детайли конкретния обхват на реализация на софтуерната разработка и да документира изискванията към софтуера в детайлна техническа спецификация (системен проект).

При документирането на изискванията, с цел постигане на яснота и стандартизация на документите, е необходимо да се използва утвърдена нотация за описание на бизнес модели. Изготвената детайлна техническа спецификация (системен проект), се представя за одобрение на Бенефициера. В случай на забележки, корекции или допълнения от страна на Бенефициера, Изпълнителят е длъжен да ги отрази в предоставената детайлната техническа спецификация (системен проект).

9.4 Техническа документация

Всички продукти, които ще се доставят, трябва да са със специфична документация за инсталиране и/или техническа документация, в това число:

- Ръководство НЕЛК;
- Ръководство РКМЕ;
- Ръководство ТЕЛК;
- Детайлно описание на структурата на базата данни;
- Описание на изходния програмен код.

9.5 Протоколи

Изпълнителят трябва да изготвя протоколи от изпълнението, съгласно описаното в заявката за възлагане на проекта.

10 РЕЗУЛТАТИ

Очакваните резултати от изпълнението на проекта са следните:

- Системен проект одобрен от Бенефициера;

- Реализирани, тествани и внедрени функционалности на Системата;
- Обучени потребители за работа с разработените функционалности ;
- Осигурена гаранционна поддръжка.